

Møte onsdag den 25. november 2009 kl. 10

President: Dag Terje Andersen

Dagsorden (nr. 18):

1. Spørretime
  - muntlig spørretime
  - ordinær spørretime
2. Referat

Presidenten: Representantene Bård Vegar Solhjell og Dagfinn Høybråten, som har vært permittert, har igjen tatt sete.

Den innkalte vararepresentanten for Vestfold fylke, Morten Stordalen, har tatt sete.

Fra representanten Peter Skovholt *Gitmark* foreligger søknad om omsorgspermisjon i tiden fra og med 25. november til og med 8. desember.

Etter forslag fra presidenten ble enstemmig besluttet:

1. Søknaden behandles straks og innvilges.
2. Vararepresentanten, Janne Fardal *Kristoffersen*, innkalles for å møte i permisjonstiden.

Presidenten: Janne Fardal Kristoffersen er til stede og vil ta sete.

Statsråd Audun Lysbakken overbrakte 3 kgl. proposisjoner (se under Referat).

Presidenten: Representanten Line Henriette Hjemdal vil framsette to representantforslag.

Line Henriette Hjemdal (KrF) [10:03:34]: På vegne av Knut Arild Hareide, Øyvind Håbrekke, Rigmor Andersen Eide og undertegnede fremmer jeg representantforslag om utarbeidelse av en handlingsplan for CO₂-fangst og -lagring fra store punktutslipp i industrien.

Jeg fremmer også et representantforslag på vegne av Dagrun Eriksen, Geir J. Bekkevold, Kjell Ingolf Ropstad og undertegnede om at staten sørger for at Statoil trekker seg ut av oljesandaktiviteter i Canada.

Presidenten: Representanten André Oktay Dahl vil framsette et representantforslag.

André Oktay Dahl (H) [10:04:24]: På vegne av representantene Anders B. Werp, Linda C. Hofstad Helleland, Elisabeth Aspaker og meg selv har jeg den glede å fremme forslag om umiddelbar lovendring for å sikre skjerpet straffnivå i volds-, overgrep- og voldtektssaker.

Presidenten: Forslagene vil bli behandlet på reglementsmessig måte.

Fra Statsministerens kontor foreligger følgende brev til Stortinget, datert 20. november 2009:

«I statsråd for H.M. Kongen holdt på Oslo slott 20. november 2009 kl. 11.00 er bestemt:

Statssekretær Kjersti Markusson gis avskjed i nåde fra sitt embete som statssekretær for statsminister Jens Stoltenberg med fratredelse 1. januar 2010.

Statssekretær Håkon Arald Gulbrandsen gis avskjed i nåde fra sitt embete som statssekretær for statsråd Erik Solheim for utviklingssaker i Utenriksdepartementet.

Tor Brostigen utnevnes til statssekretær for statsminister Jens Stoltenberg med tiltredelse fra 1. januar 2010.

Pål Julius Skogholt utnevnes til statssekretær for statsråd Trond Giske.

Ingrid Fiskaa utnevnes til statssekretær for statsråd Erik Solheim for utviklingssaker i Utenriksdepartementet.»

Presidenten foreslår at det refererte brevet vedlegges protokollen – og det anses vedtatt.

Sak nr. 1 [10:05:52]

Spørretime
– muntlig spørretime
– ordinær spørretime

Muntlig spørretime

Presidenten: Stortinget mottok mandag meddelelse fra Statsministerens kontor om at følgende statsråder vil møte til muntlig spørretime:

- statsråd Trond Giske
- statsråd Rigmor Aasrud
- statsråd Audun Lysbakken

De annonserte regjeringsmedlemmene er til stede, og vi er klare til å starte den muntlige spørretimen.

De representanter som i tillegg til de forhåndspåmeldte ønsker å stille hovedspørsmål, bes om å reise seg.

Vi starter med første hovedspørsmål, fra representanten Robert Eriksson.

Robert Eriksson (FrP) [10:06:45]: Jeg har gleden av å stille arbeidsministeren spørsmål.

I den senere tid har vi sett at Regjeringen har kommet med nye forslag for å få ned sykefraværet. Blant annet har de trykket til sitt bryst den såkalte svenske modellen der man ønsker å føre en større andel av kostnadene over på arbeidsgiverne.

Vi vet at dette forslaget ikke har fungert veldig godt i Sverige. Vi vet også at det har kommet sterke reaksjoner på dette forslaget fra fagbevegelsen, der LO-leder Flåt- hen har vært såpass tydelig at han har sagt at han advarer mot ordningen. Jan Davidsen i Fagforbundet uttalte for to dager siden at han ville gå til krig mot ordningen. I tillegg hadde jeg på mandag gleden av å delta i en debatt med LO-lederen på NRK Radio i Trondheim, der han uttalte at det forslaget som nå ligger på bordet fra Regjeringen, faktisk er mye verre enn å innføre karensdager. Det sier også litt når vi vet hvilken holdning LO har til det sistnevnte.

Vi vet også at det er 92 000 med nedsatt funksjonsevne som i dag står utenfor arbeidslivet, som ønsker seg inn i arbeidslivet. Vi vet at det med et slikt forslag, der man fører en større del av kostnadene over på arbeidsgiver, vil være vanskeligere for folk med nedsatt funksjonsevne og kronisk syke å komme inn i arbeidslivet. Vi vil få et strammere arbeidsliv. Vi vil oppnå en effekt der vi går fra et inkluderende arbeidsliv til et ekskluderende arbeidsliv, og vi vil få en ordning der man får færre i arbeid og flere på trygd.

Mitt spørsmål til statsråden blir da: Hvorfor ønsker Regjeringen å iverksette tiltak som vil føre til et dårligere arbeidsliv, et mer ekskluderende arbeidsliv og at flere kommer på trygd?

Statsråd Rigmor Aasrud [10:08:49]: Jeg oppfatter at de aller fleste i Norge er opptatt av at vi skal få sykefraværet ned. For kort tid siden gikk Regjeringen til Stortinget med et forslag om å ekstrabevilge 3,2 milliarder kr i år, fordi sykefraværet øker. Samtidig er vi i en situasjon der vi sammen med partene i arbeidslivet skal reforhandle den såkalte IA-avtalen. Et utvalg som er ledet av Arbeidsdepartementet, har gjennomgått IA-avtalen og kommet med forslag til nye tiltak knyttet til sykefraværet, som kan settes i verk. Men på bakgrunn av den alvorlige situasjonen vi ser, der sykefraværet i 2009 ser ut til å øke med inntil 10 pst., mener Regjeringen at det er viktig at vi ser på andre tiltak også. Det har vi drøftet med partene, og vi er enige om at vi skal se etter nye tiltak. Det er ingen forslag som er fremmet i den debatten, men det har bl.a. vært henvist til tiltak som er gjennomført i Sverige, som har hatt positiv effekt på sykefraværet. Min oppfatning er at vi skal tørre å se på de svenske forslagene. Det betyr ikke at vi skal innføre dem – jeg tror mange av dem ikke vil være egnet i Norge – men vi må tørre i den situasjonen vi er i, også å kunne se på hva våre naboland har fått til.

Så har vi sammen med partene i arbeidslivet også blitt enige om at vi skal se på andre måter å fordele kostnadene til sykefravær på for arbeidsgiverne. Vi har forsikret arbeidsgiverne om at det skal være innenfor provenynøytralitet, slik at arbeidsgiverne ikke får økte kostnader, men at vi kan se om det er andre måter å innrette ordningen på.

Så vil jeg understreke at de forslagene vi skal se etter, vil være innenfor en ordning der arbeidstakernes rettigheter i sykelønnsordningen selvsagt skal bestå, slik som vi har slått fast i Soria Moria-erklæringen.

Robert Eriksson (FrP) [10:10:46]: I valgkampen opplevde vi at Arbeiderpartiet og LO nærmest gikk hånd i hånd og advarte mot Fremskrittspartiet, der de kjørte en kampanje om at en stemme til Jensen ville være en stemme til en svekket sykelønnsordning. Vi har sett at regjeringen Stoltenberg I, bare ett år etter et valg, var på banen og ønsket å endre sykelønnsordningen, og nå ser vi at den samme regjeringen rett etter et valg forsøker på nytt å få endret sykelønnsordningen. Betyr det at Arbeiderpartiet har følgende garanti: Vi gjør som LO sier rett før et valg, og garantien vår er at vi kan endre sykelønnsordningen så fort valget er overstått og vi har fått deres medlemmer til å stemme på oss.

Så ønsker jeg også å utfordre statsråden til å svare tydeligere på mitt hovedspørsmål: Ser ikke statsråden faren med å innføre det forslaget som er skissert fra statsministeren, at det vil føre til at de som står utenfor arbeidsmarkedet i dag – kronisk syke og funksjonshemmede – vil stå enda lenger unna arbeidsmarkedet, og at man da bare flytter utgiftene over på økt uføretrygd?

Statsråd Rigmor Aasrud [10:11:54]: To ting er viktig å presisere: Regjeringen har ikke foreslått å endre sykelønnsordningen. Vi ønsker å se på tiltak som kan redusere sykefraværet. Det håper jeg at alle i denne salen og andre steder vil være interessert i. Så ser jeg at det er viktig at vi har skjermingsordninger på samme måten i dag, som sikrer at de som har kroniske sykdommer, og som ellers kan falle utenfor arbeidsmarkedet, også må hensyntas når vi skal utforme nye tiltak i IA-avtalen. Det skal skje i samarbeid med partene, selvsagt, og vi vil selvsagt også ha nær dialog med de funksjonshemmedes organisasjoner om hvordan slike tiltak skal utformes. Men vi har allerede i dag innført skjermingsordninger, og det vil være mulig å innføre tilsvarende ordninger også i framtiden.

Presidenten: Det blir gitt anledning til fire oppfølgings spørsmål – først Harald T. Nesvik.

Harald T. Nesvik (FrP) [10:12:53]: Jeg vil gjerne stille tilleggs spørsmålet mitt til næringsministeren.

Mitt spørsmål går på følgende: Vi hørte nettopp statsråd Aasrud si at det ikke er aktuelt å endre på den økonomiske biten for arbeidstakere. Når vi har fått med oss den debatten som har vært i det siste, er det jo grunn til å tro at man har tenkt å overføre større byrder på næringslivet. Og når vi ser spesielt på arbeidskraftundersøkelsen fra andre til tredje kvartal, viser den en nedgang i sysselsettingen, problemer knyttet til bedrifter, investeringspakker etc., og det kan altså ligge an til at vi svekker konkurransevnen til norske bedrifter ytterligere ved at man påfører arbeidsgiverne større utgifter knyttet til sykefravær.

Er næringsministeren enig i at om det overføres større ansvar til arbeidsgiverne, kan ytterligere arbeidsplasser settes i fare?

Statsråd Trond Giske [10:13:58]: Nei, jeg har nesten det motsatte utgangspunktet, nemlig at det er få ting som er viktigere for næringslivet, for bedriftene, enn at vi sammen klarer å få sykefraværet ned. Allerede i dag har bedriftene ganske store utgifter knyttet til sykefravær, og i tillegg til de rene økonomiske utbetalingene er det ofte problematisk for bedrifter, særlig små bedrifter, at sykefraværet øker, fordi viktig kompetanse blir borte fra arbeidsplassen. Mitt inntrykk av arbeidsgiverne og deres organisasjoner er at de er svært interessert i et samarbeid for å få dette ned, i å lage et inkluderende arbeidsliv, gjerne også se på økonomiske ordninger innenfor arbeidsgiveransvaret, som gjør at de kan bli belønnet for å få ned sykefraværet. Hvis man i et provenynøytralt opplegg kunne sikre at arbeidsgiverne får større del av gevinsten ved at sykefraværet går ned, har vi faktisk lagd et økonomisk moti-

verende system for at de kanskje bidrar enda mer. Det tror jeg vil være i alles interesse.

Presidenten: Torbjørn Røe Isaksen – til oppfølgings-spørsmål.

Torbjørn Røe Isaksen (H) [10:15:10]: Mitt oppfølgingsspørsmål går til statsråd Aasrud.

Det er jo en prosess på gang nå som skal ende opp i en ny IA-avtale. Statsministeren har sagt at han er villig til å vurdere alle forslag. Det har jeg også oppfattet at statsråden har vært tidligere. Men nå sier statsråden i debatten i dag at noen av tiltakene som statsministeren har pekt på, ikke er egnet i Norge. Mitt spørsmål til statsråden er: Hvilke tiltak er det statsministeren har pekt på, som ikke er egnet i Norge?

Statsråd Rigmor Aasrud [10:15:44]: Jeg har ikke sagt at noen av de tiltakene som statsministeren har pekt på, ikke vil være egnet i Norge. Jeg har pekt på at det er enkelte deler ved den svenske sykelønnsordningen som ikke vil være egnet i Norge. Derfor mener jeg at det er elementer i den svenske ordningen knyttet til hvordan svenskene har klart å få ned sykefraværet som vi må kunne se på, mens det er andre elementer i den svenske ordningen som ikke vil være egnet i Norge, bl.a. der man har innført ordninger som belaster arbeidstakeren i større grad enn det man gjør i Norge.

Presidenten: Kjell Ingolf Ropstad – til oppfølgings-spørsmål.

Kjell Ingolf Ropstad (KrF) [10:16:23]: Statsråden kan berre bli stående.

Når eg hører på debatten, undrar eg meg litt på om det er budsjettbalansen som er det viktigaste, eller om det er å få menneske ut i jobb, og at fleire kan halde seg friske. Kva er det viktigaste?

Me må ikkje gløyme dei viktigaste spørsmåla i debatten, nemleg: Kvifor blir folk sjuke? Kan me gjere noko meir for å førebyggje på arbeidsplassane slik at færre blir sjuke? Eg skal komme med eit godt eksempel frå min eigen landsdel. I Mandal kommune har ein gått heilt motsett veg av det statsministeren luftar om sjukmeldingar. Der har ein nemleg innført 365 dagars eigenmelding. I Mandal kommune har ein satsa aktivt på førebygging. Der har sjukefraværet blitt mykje lågare enn i resten av landet. Så spørsmålet mitt er: Er det aktuelt for statsråden å bruke litt mindre energi på å diskutere fastlegens moglegheiter for sjukmelding og heller sjå litt meir på om dette er førebyggingstiltak som ein kan bruke i resten av landet?

Statsråd Rigmor Aasrud [10:17:29]: Jeg vil se på alle virkemidler som vil bidra til at vi får lavere sykefravær i Norge.

Jeg har også blitt presentert for eksemplet fra Mandal. Jeg synes det er et godt forslag, som vi selvsagt også skal lære av. Jeg er opptatt av at det er viktig at vi i debatten tenker på at det er mennesker som rammes av sykefravær.

Det er ikke bra for noen å bli stående lenge utenfor arbeidslivet. Et av de mest urovekkende trekkene jeg har sett i de underliggende statistikkene, er at det er blant unge jenter mellom 20 og 24 år som sykefraværet øker mest. Det er ingen god måte å starte voksenlivet på. Vi vet at jo lenger en er sykmeldt, er veien til å bli varig utenfor arbeidsmarkedet kortere. Så vi må lete etter alle tiltak. Derfor er jeg også glad for at arbeidsgiverne vil være med og se på om det er noe som kan gjøres, slik at de får større økonomisk gevinst ved å bidra til at folk ikke blir syke. Det vil arbeidsgiverne tjene på, og det vil ikke minst arbeidstakerne tjene på.

Presidenten: Trine Skei Grande – til oppfølgings-spørsmål.

Trine Skei Grande (V) [10:18:33]: Det virker som om man er veldig enig om problemet. Statsråden sier at man vil være villig til å se på alle tiltak for å få gjort noe på dette området. Man nevner arbeidsgivers ansvar. Man har vært innom Navs ansvar. Man har vært innom legenes ansvar. Er det slik at Arbeiderpartiet kanskje kunne være villig til å diskutere at også arbeidstakere har et ansvar for å få ned sykefraværet?

Statsråd Rigmor Aasrud [10:19:06]: I Soria Moria-erklæringen har vi sagt at vi vil la arbeidstakernes rettigheter knyttet til sykepengene stå fast. Det er utgangspunktet for det arbeidet vi gjør i samarbeid med arbeidstakerorganisasjonene. Det er viktig at vi har god kontakt med arbeidstakerorganisasjonene, for jeg tror det er dem som vet hvor skoen trykker mest. Jeg tror også at bidrag til tiltak som kan få ned sykefraværet, kan komme fra arbeidstakerorganisasjonene. I dialogen vi skal ha med partene, vil vi selvsagt også høre på arbeidstakernes råd om hvordan vi kan bidra til å få et enda mer inkluderende arbeidsliv og et enda mindre sykefravær i årene som kommer.

Presidenten: Vi går videre til neste hovedspørsmål.

Torbjørn Røe Isaksen (H) [10:20:02]: Jeg har et spørsmål til statsråd Aasrud.

Fra i fjor til i år økte de totale utgiftene til sykelønns- og trygdeordningene våre med over 30 milliarder kr. Det betyr at flere og flere faller utenfor velferdssamfunnet vårt. På mange måter er det riktig å si at vi har et hull i velferdssamfunnet, og flere og flere faller gjennom.

Samtidig vet vi at det er stor forskjell på offentlig og privat sektor. Siden IA-avtalen ble innført, har f.eks. store deler av norsk industri klart å redusere sykefraværet, mens store deler av offentlig sektor fortsatt står igjen som en versting. Vi vet også at det innenfor et av de områdene der det er høyest sykefravær, nemlig helse- og sosialfeltet, er veldig mange private som får det til, f.eks. Ammerud-lunden sykehjem. Der har man gjennom målrettede tiltak klart å få ned sykefraværet kraftig.

Mitt spørsmål til statsråden er: Hva mener statsråden offentlig sektor har å lære av privat sektor når det gjelder å få ned sykefraværet?

Statsråd Rigmor Aasrud [10:21:10]: Jeg tror det er viktig at vi lærer av hverandre, også av dem som har fått det til innenfor privat sektor. Der ser man store forskjeller. Som representanten Røe Isaksen sier, har industrien klart å få ned sykefraværet veldig mye. I de siste tallene vi nå ser, har sykefraværet i bygg og anlegg økt betraktelig. Også innenfor andre næringer som kommunikasjon, IT-næringen, har det vært stor økning den sisten tiden.

Når det gjelder offentlig sektor, har man innenfor enkelte deler klart å få ned sykefraværet – Posten er et godt eksempel på det – mens man i andre deler av offentlig sektor ikke har klart å få ned sykefraværet. Jeg tror det er viktig i det arbeidet vi går inn i, at vi lærer av hverandre, lærer av de gode eksemplene. Jeg er derfor glad for at Regjeringen angriper sykefraværspolitikken på et veldig bredt område, og at helse- og omsorgsministeren vil sette ned et partssammensatt utvalg som skal se på og utrede både helserelatert fravær og utstøting i helse- og omsorgssektoren. Det er en av de sektorer der det er høyest sykefravær. Jeg tror vi må lære av og se på det man har gjort både i privat sektor og ikke minst i offentlig sektor, for å få ned sykefraværet.

Torbjørn Røe Isaksen (H) [10:22:20]: Jeg er veldig glad for at statsråden sier at man skal angripe det økende sykefraværet bredt. Høyre har jo også sagt at det er viktig at vi kommer oss ut av skyttergravene, at ikke alle nye tiltak, alle nye forslag, skal møtes med kritikk, skepsis eller beskyldninger om at man går til angrep på noen. Det har vi jo sett denne uken, hvor bl.a. Fagforbundets leder og Arbeiderpartiets sentralstyremedlem Jan Davidsen har sagt at Regjeringen erklærer krig mot fagbevegelsen. Han har varslet gjennom flere medier at Fagforbundet kommer til å gå mot samtlige av Regjeringens tiltak. Forrige gang statsminister Jens Stoltenberg forsøkte å gjøre noe med sykelønnsordningen og sykefraværet, ble han stoppet av Gerd-Liv Valla. Så mitt spørsmål er: Hvordan skal statsråden denne gangen få med seg fagbevegelsen, når den allerede har varslet at den er mot tiltakene som Regjeringen har foreslått?

Statsråd Rigmor Aasrud [10:23:06]: Jeg oppfatter at det er stor interesse rundt – og mange som har synspunkter på – hvordan vi skal få ned sykefraværet i Norge. Jeg er glad for at vi nå, ved utgangen av den IA-avtaleperioden vi har, har en konstruktiv dialog med arbeidstakerne og arbeidsgivernes organisasjoner. Så tror jeg det er til å leve med at vi gjennom en slik prosess vil ha forskjellige innspill. Som representanten selv sier, har det vært mange forskjellige forslag på bordet, og folk er både for og mot dem. Men jeg har tiltro til at vi sammen med partene denne gang skal komme fram til ordninger som gjør at vi kan få gode løsninger på det jeg oppfatter er et felles problem for mange av oss som er med og styrer i Norge.

Presidenten: Det blir tre oppfølgingsspørsmål – først representanten Svein Flåtten.

Svein Flåtten (H) [10:24:04]: I går var jeg på Sunnmøre og besøkte flere industribedrifter som hadde et oppsiktsvekkende lavt sykefravær, som et apropos til det som representanten Røe Isaksen tar opp, at det ofte er et betydelig lavere sykefravær i de private bedriftene. Når man spør hva grunnen er, er det rett og slett det felles ansvaret for resultatet og for at bedriften fortsetter å fungere. Nå har statsråden nettopp svart at det også finnes enkeltbedrifter i det offentlige som fungerer godt, som har gode resultater. Men er statsråden tilfreds med at dette kommer tilfeldig i det offentlige? Hva vil hun gjøre fra sin posisjon for at det blir satt i verk spesifikke tiltak der en kan ta lærdom av det som skjer i det private, nemlig at det er resultatansvar og ledelse som må forsterkes for å få disse resultatene?

Statsråd Rigmor Aasrud [10:25:06]: Det er ikke riktig at det private er veldig mye bedre enn det offentlige. Innenfor det statlige området har vi faktisk et lavere sykefravær enn det gjennomsnittlige fraværet i Norge. Men jeg tror en av de store utfordringene i det arbeidet vi har hatt med IA-avtalen, er at det har vært for mange bedrifter og for mange virksomheter og for mange ledere som ikke har gjennomført et grunnleggende godt oppfølgingsarbeid. I de bedrifter og organisasjoner der det har vært fokusert mye på IA-arbeid, der ledere har jobbet med IA sammen med de ansatte, har det gitt resultater. Derfor tror jeg at vi, når vi skal legge fram en ny IA-avtale, må finne tiltak som er mer spesifikke, som adresserer problemet enda mer, og jeg ser ikke bort fra at vi må finne mekanismer som gjør at vi bedre kan se hvordan bedrifter følger opp IA-arbeid i framtiden, slik at vi kan ha enda større oversikt over hva som lykkes og ikke lykkes i dette arbeidet.

Presidenten: Robert Eriksson – til oppfølgingsspørsmål.

Robert Eriksson (FrP) [10:26:12]: Jeg tror vi alle sammen er enig i at det er altfor dramatisk at vi får en økning i trygdeutgiftene med 30 milliarder kr fra det ene året til det andre. Men hvis vi går to år tilbake i tid: I 2007 ble det gjort en del endringer i forhold til sykmeldingspraksisen, bl.a. avventende sykmelding, som er et av de tiltakene som i svært liten grad er brukt. Vi vet også at Nav bør ha en nøkkelrolle for å få dette til å fungere, for å følge opp sykmeldingspraksisen, få fulgt opp både arbeidstaker og arbeidsgiver og få dialogmøtene sammen med lege til å gå godt. Vi ser også at de kravene som ble stilt i 2007, ikke er fulgt opp ennå av Nav. Hvordan vil statsråden sørge for at det blir stilt klare resultatkrav til Nav, med tanke på å følge opp den sykmeldingspraksisen som ble vedtatt for to år tilbake?

Statsråd Rigmor Aasrud [10:27:15]: Det er ingen tvil om at vi har hatt utfordringer i Nav-systemet med å få så gode resultater som vi vil ha. Det er gledelig at antallet samtaler etter 26 uker er i sterk vekst. Det gjennomføres nå dialogmøter i om lag 56 pst. av tilfellene, og i en del tilfeller vil det ikke være naturlig å gjennomføre

dialogmøter, når ansatte er sykmeldte og f.eks. ligger på sykehus. Så det er bedring. Jeg har også tall som viser at arbeidsgiveres ansvar for å følge opp de ansatte innenfor IA-avtalens bestemmelser, heller ikke er blitt fulgt godt nok opp, iallfall ikke det som er meldt til Nav-systemet. Men underliggende undersøkelser viser at det gjennomføres flere dialogmøter enn det det rapporteres om. Det er selvsagt viktig at vi har et Nav-system som fungerer, for å kunne følge opp de som er sykmeldte over tid.

Presidenten: Kjell Ingolf Ropstad – til oppfølgings-spørsmål.

Kjell Ingolf Ropstad (KrF) [10:28:25]: Statsråden – og for så vidt statsministeren tidlegare – har understreka, veldig klokt, at den vidare dialogen med partane i arbeidslivet er avgjerande for å lukkast med å få ned sjukefråværet. Slik sett er det neppe vanskeleg å bli einige om at å trumfe gjennom tiltak på dette planet vil vere veldig vanskeleg å få til. Det har jo for så vidt vore forsøkt tidlegare, utan særleg hell. Men arbeidet for eit inkluderande arbeidsliv er ei utruleg viktig oppgåve, og det er eit eksempel på ei sak der det absolutt er ein fordel at både det politiske systemet og arbeidslivet står samla, både fordi det gir meir klokskap og fordi det gir ei større tyngd i høve til å kunne få sett inn tiltak. Frå Kristeleg Folkeparti si side er me innstilte på å bidra og ta ansvar for dette, til det beste for enkeltmennesket i arbeidslivet. Er statsråden innstilt på at òg Stortinget og partigruppene bør delta aktivt i førebuingane til ny IA-avtale, som ein nasjonal dugnad? Og i så fall, kva slags prosess har ho tenkt å leggje opp til for å sikre akkurat det?

Statsråd Rigmor Aasrud [10:29:30]: Det er ingen tvil om at arbeidet med en ny IA-avtale er, som representanten sier, et ansvar for Regjeringen og partene i arbeidslivet. Vi har nå startet på en prosess der vi i første omgang setter ned en ekspertgruppe – vi skal jobbe og har en ambisjon om at vi skal være ferdig med det arbeidet 1. mars. Jeg vil ikke se bort fra at det vil være hensiktsmessig å konsultere partigruppene dersom det kommer opp forslag som gjør det naturlig. Ellers vil jo IA-avtalen og de virkemidlene som skal brukes i IA-avtalen, bli underlagt ordinær behandling i Stortinget gjennom statsbudsjett og eventuelt andre forslag som vil bli fremmet av Regjeringen i kjølvannet av det arbeidet som vi skal ha.

Presidenten: Vi går da til neste hovedspørsmål.

Øyvind Håbrekke (KrF) [10:30:31]: Spørsmålet går til barne- og likestillingsministeren.

Alle unger har rett til en trygg oppvekst. I budsjettproposisjonen fra Barne- og likestillingsdepartementet dokumenteres det ettertrykkelig at situasjonen i barnevernet er alvorlig, og at barnevernet har store mangler i alle ledd. Fylkesnemndene har en gjennomsnittlig saksbehandlingstid på åtte uker, mens kravet er fire uker. 734 unger venter på å få et fosterhjem. Å vente på avklaring er vanskelig, særlig når det handler om det som er selve grunnlaget for

trygghet i et lite barns liv: hvor du skal bo, og hvem du skal bo sammen med. Og som om ikke det var nok, er det 680 unger under barnevernstiltak som mangler tilsynsfører som altså skal ivareta rettssikkerheten deres.

Det kommunale barnevernet er kraftig underdimensjonert. Det fører også til at forebyggende arbeid blir nedprioritert.

I barnevernet går myndighetene i ytterste fall inn og overtar omsorgen fra foreldrene. Det er et stort ansvar. Da kan vi ikke ha noen lavere ambisjon enn et barnevern uten flaskehals, og dermed full dekning i alle ledd.

Situasjonen i barnevernet krever en statsråd med handlekraft og strategiske evner. Vi er nesten i mål med full barnehagedekning på grunn av klare politiske mål, tidsfrister og forpliktende planer – og der man bruker de nødvendige virkemidlene. Tiden er inne for en opptrappingsplan for full barnevernsdekning, slik at alle ledd kan gi et forsvarlig tilbud. Spørsmålet til statsråden blir derfor: Hvilken strategi har statsråden for å gi barnevernet det nødvendige løftet som trengs?

Statsråd Audun Lysbakken [10:32:33]: Jeg er glad for spørsmålet. Det henger også sammen med et forslag som er fremmet av Kristelig Folkeparti i Stortinget.

Begrepet full barnevernsdekning kan vi jo diskutere, for det er et mål som er bevegelig. Men det at alle unger som er utsatt i sin oppvekst, skal få et tilbud fra barnevernet hvis den omsorgen de får hjemmefra, ikke er god nok, må være et selvsagt mål for enhver regjering, og er utvilsomt det for denne regjeringen.

Vi er, som representanten vet, allerede i gang med arbeidet for å styrke førstelinjen, styrke det kommunale barnevernstilbudet. Det gjør vi bl.a. gjennom de 400 stillingene til kommunene som er varslet i budsjettproposisjonen, og vi er i dialog med KS for å sørge for at de pengene som der er bevilget, faktisk blir til stillinger som igjen kan avhjelpe det store presset som er på barnevernstjenesten i mange deler av landet.

Vi er også i ferd med å opprette en sentral enhet for fylkesnemndene, nettopp med det mål for øye å få bedret kontrollen med saksbehandlingen i nemndene, å kunne bli mer fleksible f.eks. med hensyn til at nemndene flagger saker og på den måten kan utnytte ledig saksbehandlingskapasitet i andre fylkesnemnder.

Så er det viktig å si at en grunn til at barnevernet er presset på ressurser, er at vi har sett en klar økning i antall bekymringsmeldinger, i antall saker som barnevernet skal behandle. Det tror jeg ikke er fordi det er flere barn som blir dårlig behandlet i vårt samfunn, men fordi barnevernets omdømme er vesentlig bedre enn før. Flere har tillit til barnevernet, flere ønsker å ha noe med barnevernet å gjøre. Det er en positiv utvikling, men det krever at vi også følger opp på ressursiden, og det er Regjeringen i gang med.

Øyvind Håbrekke (KrF) [10:34:32]: Jeg takker for svaret.

Det siste som statsråden nevner, er ikke minst veldig viktig. Det er viktig å ha en bred tilnærming til hvor-

dan vi skaper en trygg oppvekst, også for å forebygge at unger får de utfordringene som gjør at de trenger hjelp fra barnevernet.

Statsråden viser til samarbeidet med KS, og til budsjettet, med 400 nye stillinger i det kommunale barnevernet. Kommunene har imidlertid store problemer med å prioritere dette. En gjennomgang som Kommunal Rapport har gjort, viser at kun én av tre rådmenn har foreslått nye stillinger i barnevernet neste år i sine kommuner.

Spørsmålet til statsråden blir derfor: Ser statsråden at det er behov for nye grep, og at det er behov for en forpliktende opptrappingsplan for barnevernet for å lykkes med det løftet som trengs?

Statsråd Audun Lysbakken [10:35:37]: Det er behov for flere grep i barnevernet. Det handler ikke bare om ressurser, selv om det er en viktig side, det handler også om struktur. Derfor er vi i gang med en evaluering av den forvaltningsreformen som ble gjennomført i 2004. Jeg ønsker å se på samhandlingen mellom kommunalt og statlig barnevern, jeg ønsker å se på balansen mellom private og offentlige institusjoner, og jeg ønsker å se på grep som kan få ned institusjonsbruken. Alt dette har som formål å skape et bedre barnevern for barn – og jeg tror at det er strukturgrep som kan tas. Men så er ressurser viktig, nettopp fordi vi ser at henvendelsene til barnevernet blir flere – en utvikling som vi har jobbet mye for å få til.

De 400 stillingene har jeg tro på vil bli en realitet. Vi hadde et møte med KS i går. Vi har en dialog med dem. Utfordringen til kommunene er jo nå å vise at også prioriteringer som er gjort innenfor de frie midlene (presidenten klubber), kan føre til resultater.

Presidenten: Det blir anledning til fire oppfølgings-spørsmål – først Dagrun Eriksen.

Dagrun Eriksen (KrF) [10:36:54]: Statsråden og hans parti har lenge hatt et sterkt og prisverdig engasjement for barnevernet. I 2005 uttalte Audun Lysbakken følgende til Klassekampen:

«Når historien om vår samtid skal skrives kommer behandlingen av barn på flukt til å bli stående som en norsk skamplett. (...) Til tross for at FNs barnekonvensjon forplikter Norge til det motsatte, fortsetter denne skjødesløse behandlingen av unge mennesker som har kommet til landet for å be om hjelp.»

Dette løftet og denne behandlingen har nå Regjeringen avlyst. Man ønsker ikke lenger å overføre ansvaret for de enslige mindreårige asylsøkerne over 15 år til barnevernet.

Mener statsråden nå, i 2009, at det ikke lenger er en skamplett å nekte asylbarn de samme rettighetene til tilsyn og oppfølging som det sårbare norske barn har?

Statsråd Audun Lysbakken [10:37:51]: Siden 2005 har Regjeringen klart det som den forrige regjering ikke klarte, nemlig å sørge for at asylsøkerbarn under 15 år er blitt barnevernets ansvar – vi har også klart forbedret situasjonen for dem over 15 år.

Jeg er rimelig sikker på to ting: Det ene er at mitt en-

gasjement, og Kristelig Folkeparti og representanten Eriksens engasjement, for barn på flukt, for asylsøkerbarn, er akkurat like sterkt. Jeg brenner for dette. Så er jeg sikker på én ting til, og det er at hvis Kristelig Folkeparti hadde vært i regjering i dag, hadde politikken vært nøyaktig den samme som den denne regjeringen fører. Vi har ikke avlyst målet, men vi har sagt at vi skal gjennomføre det så fort det lar seg gjøre. Med de ankomsttallene vi i dag har for asylsøkere, og med den pressede ressursituasjonen i barnevernet, som Kristelig Folkeparti nettopp selv har tatt opp, kan jeg ikke love at vi skal klare det i denne perioden. Det ville være uansvarlig, for det er kostnader som jeg ikke kan se det vil være mulig å få dekning for innenfor mitt budsjett. Men at vi skal klare dette så fort som mulig – at målet står (presidenten klubber), det er det ingen tvil om.

Presidenten: Solveig Horne – til oppfølgings-spørsmål.

Solveig Horne (FrP) [10:39:10]: Utviklingen i barnevernet er svært urovekkende, og Fremskrittspartiet er redd for at veldig mange av de oppslagene som har kommet fram i media, bare er toppen av et isfjell. Flere medieopp-slag har i den senere tid vist hvor brutal og omsorgsløs norsk barnevernstjeneste kan være. Det er urovekkende at barnevernet, som skal ta vare på barn, er en av de mest uregulerte velferdssektorene i Norge.

Vi ser også at useriøse tilbydere og dårlige tjenester har fått lov til å prege norsk barnevern altfor lenge. Fremskrittspartiet mener at vi må få på plass et fritt og uavhengig barnevernstilsyn som kan slå ned på useriøse aktører og dårlig omsorg.

Mitt spørsmål til statsråden blir om han ser den bekymringen som Fremskrittspartiet ser. Vil statsråden påse at vi får på plass et fritt og uavhengig barnevernstilsyn i Norge?

Statsråd Audun Lysbakken [10:40:08]: Jeg synes det er spennende at Fremskrittspartiet tar opp dette spørsmålet, for den største barnevernsskandalen som har vært framme i det siste, har skjedd i det fremskrittspartistyrte Oslo. Der har det vist seg at det har vært både godkjenning og tilsyn av en institusjon som ikke burde blitt godkjent. Jeg har tatt kontakt med Oslo kommune og byråden for å få en forklaring på hvordan det har vært mulig. Det er sånn at i tilsyn skal barn høres. Jeg har også bedt fylkesmannen i Oslo og Akershus om en forklaring på hvorfor barnet åpenbart ikke har vært hørt i denne situasjonen.

Så er det et stort paradoks at i nettopp dette firmaet, som altså blir kalt Velferd AS, så vi en utbyttebetaling av kommunale barnevernspenger til eier på 600 000 kr i fjor. Jeg har derfor satt i gang et arbeid for å få vurdert om utbyttebegrensning kan være en hensiktsmessig måte å få kontroll på at barnevernspenger kommer barn til gode og ikke forsvinner andre steder, sånn som vi har sett i denne saken.

Presidenten: Olemic Thommessen – til oppfølgings-spørsmål.

Olemic Thommessen (H) [10:41:22]: Det er et problem for barnevernsbarna at vi har hatt valg, og at vi nå skal begynne på den samme utrettelige vei i barnevernet som vi nå har gjort i fire år.

For fire år siden stod vi her og beskrev et barnevern i dyp krise. Tre statsråder har kommet og gått siden det, og nå er vi altså i gang med den samme, jeg vil si, ulne tilnærmingen til barnevernet. Det gleder meg at statsråden vil evaluere ordninger. Kjære statsråd, ikke evaluer for lenge! Det har gått for lenge som det har. Vi har eksempel etter eksempel når det gjelder barnevernsinstitusjoner – sist var det en privat, forrige gang var det en offentlig i Hordaland, der vi hadde hybelhus med hasjrøyking og annet.

Hvilke konkrete tiltak, hvilke strukturelle tiltak kan vi gjøre for faktisk å få en endring i dette, så vi slipper flere slike eksempler mens man evaluerer og vurderer videre?

Presidenten: Presidenten vil minne om at all tale skal rettes til presidenten. Det gjelder selv om en velger å bruke tiltaleformen «kjære», som ellers er en hyggelig tiltaleform.

Statsråd Audun Lysbakken [10:42:40]: President! Kjære representant. Jeg er veldig opptatt av å ta grep i barnevernet, for jeg tror fullt og fast at norsk barnevern kan bli enda bedre. Det betyr at vi skal se på dette i sin fulle bredde – se på samhandling mellom stat og kommune. Vi skal se på hvordan vi kan styrke ressursene i førstelinjen, vi skal se på hvordan vi kan få fylkesnemndene til å fungere bedre, og så skal vi se på de spørsmålene som jeg tror også er viktige for å få kontroll med økonomi og kvalitet, nemlig balansen mellom offentlige og private tilbud der det i dag er en svært stor andel private institusjoner. Vi skal se på reduksjonen av institusjonsbruken, som er et mål, og vi skal jobbe for et mer kunnskapsbasert barnevern. Men la meg bare si at jeg tar avstand fra begrepsbruken «krise» i barnevernet, for det skjer utrolig mye positivt i norsk barnevern, og deler av den anstrengte ressursituasjonen skyldes langt flere henvendelser til barnevernet enn før – flere bekymringsmeldinger. Det er også et symptom på en positiv utvikling.

Presidenten: Trine Skei Grande – til oppfølgings spørsmål.

Trine Skei Grande (V) [10:43:52]: Vi har, som representanten fra Høyre sa, hatt statsråder som har kommet og gått, og alle vil ta tak i dette. Jeg synes det er positivt så lenge vi får nye statsråder som stadig vekker vil ta tak i dette – og det er klart at det er positivt det statsråden sier om både struktur og intensjoner. Intensjonene i barnevernsreformen var veldig gode. Vi står bak de intensjonene, men når det nå skal evalueres, foreligger det jo allerede en Fafo-rapport som kommer med konklusjoner på dette. Det Fafo-rapporten sier – jeg kan gi leseveiledning til statsråden – er at det er store samarbeidsproblemer, spesielt mellom det kommunale og det statlige. Det man ser, er at Bufetat er i ferd med å bli veldig byråkratisk. Det er en veldig ressurskrevende organisasjon, og byråkratiet der

er i ferd med å bevege seg bort fra barna og lage strukturer for strukturenes skyld.

Venstre ønsker – og vi har også lagt inn et Dokument nr. 8-forslag her i salen – å få en styrking av det kommunale barnevernet. Flytt makta ned, flytt strukturene nedover mot barna.

Statsråd Audun Lysbakken [10:45:05]: Det er gjort mye godt arbeid i Bufetat, og med hensyn til det som har utløst den siste runden med barnevernsdebatt, synes jeg det er grunn til å minne om at den institusjonen som var framme i forrige uke, var godkjent av Oslo kommune, og ikke av Bufetat. Når det er sagt, vil jeg gi uttrykk for at jeg tar Fafo-rapporten på alvor. Den kan ikke være det eneste grunnlaget for en sånn debatt, for det er en relativt begrenset undersøkelse, med 19 informanter, men jeg tar den alvorlig, og den skal være en del av grunnlaget for det arbeidet vi skal gjøre med evaluering.

Så ser vi også at det er ganske stor forskjell på hva kommunene melder med tanke på hvor fornøyde de er med oppfølgingen fra statlig hold. Små kommuner er mer fornøyde enn store kommuner, f.eks. Jeg tror vi bare skal erkjenne at vi har problemer i forhold til samvirket mellom stat og kommune en del steder. Vi har mange fagteam rundt omkring som vi kan lære mye av, og som gjør dette veldig bra. Det er veldig mye god praksis som vi kan spre andre steder, men vi skal under evalueringen også se på om det er strukturelle grep som trengs å tas fra nå av.

Presidenten: Vi går videre til neste hovedspørsmål.

Harald T. Nesvik (FrP) [10:46:22]: Jeg vil få stille et spørsmål til den ærede næringsminister.

Denne uken kom kvartalsrapporten fra NHO, der 2 200 bedrifter er forespurt om utviklingen man ser i egen bedrift, og om hva de tror vil skje framover. Denne kvartalsrapporten viser at hver tredje industribedrift regner med å permittere arbeidstakere de neste tre månedene. Videre ser vi at det er like store problemer knyttet til bygg- og anleggssektoren, og ikke minst til reiselivsnæringen.

Jeg har sett at statsråden har gjort et grundig arbeid. Han reiser rundt og forsøker å få et overblikk over situasjonen både innenfor verfts-næringen og i andre større bedrifter, og det er statsråden til ære. Vi trenger god kunnskap, og vi trenger god oversikt for å kunne sette i verk de rette tiltakene for å komme oss ut av finanskrisen – som denne rapporten åpenbart viser at vi ikke er ute av, til tross for uttalelser fra enkelte bankdirektører.

Det som imidlertid er bekymringsfullt, slik jeg ser det, er den manglende fokuseringen vi har hatt på de små og mellomstore bedriftene. Det er åpenbart at de som først blir rammet når det begynner å gå nedover også i de store industribedriftene, er underleverandørene – og det er veldig ofte små og mellomstore bedrifter. Dette er også de bedriftene som vil bli hardest rammet ved en renteøkning, for ofte er egenkapitalen ikke så veldig høy.

Jeg ønsker å stille følgende spørsmål til næringsministeren: Hvilke spesifikke tiltak og hvilket arbeid har stats-

råden nå satt i gang for å bedre situasjonen for de små og mellomstore bedriftene?

Statsråd Trond Giske [10:48:19]: La meg først si at jeg synes det er vel verdt å lytte til NHO når de gjør en slik undersøkelse. Selv om tallene i NHOs undersøkelse avviker noe fra det både Norges Bank og Finansdepartementet legger til grunn – bl.a. anslår de en lavere vekst i privat konsum i 2010 og lavere investeringer i oljesektoren – så er jo dette basert også på innspill fra mange hundre bedrifter som vet hvordan deres markedssituasjon ser ut pr. i dag, og anslår hva som skal skje i 2010.

Det viktigste vi kan lære av undersøkelsen til NHO, er følgende: Krisen er ikke over – den er særlig ikke over for de bedriftene som er avhengig av eksportmarkeder som er enten i dramatisk fall, eller kanskje helt borte. Det betyr at vi fortsatt må innrette vår økonomiske politikk, vår næringspolitikk, på at vi må motvirke finanskrisen. Det handler om å opprettholde etterspørselen f.eks. innenfor bygg- og anleggssektoren – tiltakspakken fra januar var en ganske kraftig stimulans for etterspørselen etter oppussing, nybygg, offentlige investeringer osv. Det gjelder det vi har gjort på andre sektorer, f.eks. avskrivingsreglene – som vi gjorde noe med i 2009 – og det gjelder også for statsbudsjettet i 2010. Der har kritikken fra opposisjonen foreløpig vært at vi ikke har strammet nok inn i oljepengebruken, men kanskje viser disse tallene fra NHO at det nivået som Regjeringen har lagt seg på, er ganske passelig.

Vi fikk jo kritikk høsten 2008 for at budsjettet vårt for i år var for ekspansivt. Så fikk vi kritikk da tiltakspakken kom – jeg tror Sanner uttalte at det var for lite og for sent – og så fikk vi kritikk da budsjettet for 2010 var lagt fram, for at vi ikke strammet nok inn. Jeg tror historien vil vise at det nivået vi har lagt oss på – det gjelder både høsten 2008, januar 2009 og oktober 2010 – har vært ganske riktig.

Harald T. Nesvik (FrP) [10:50:24]: Problemstillingen knyttet til det som statsråden nå sier, og veksten i budsjettet, er at veksten i hovedsak er kommet i offentlig sektor, og nettopp innenfor det som har med sosiale ytelser, med sykepengene etc. å gjøre. Det er jo der den største veksten har vært, og som utgjør nettopp problemet. Det er et problem som også de små og mellomstore bedriftene vil møte i framtiden, fordi det er de små og mellomstore bedriftene som er bærebjelken i det norske systemet. Det er der man har det store antallet arbeidstakere, og særlig ute i distriktene er det svært viktig at man har tiltak knyttet til dette.

Når statsråden viser til sine tiltak, glemmer han å nevne ett, og det er at rentebanen til Norges Bank viser at renten kommer til å øke i tiden som kommer, dvs. at situasjonen vil bli ytterligere forverret for de små og mellomstore bedriftene. Vi har også sett at staten ikke har klart å gjennomføre nok effektiviserings tiltak knyttet til byråkratiet og skjemaveldet som foreligger.

Spørsmålet mitt til statsråden er: Vil statsråden nå gripe fatt i dette og komme med tiltak som er til gagn for de små og mellomstore bedriftene utover det som ligger i budsjettet?

Statsråd Trond Giske [10:51:35]: Svaret på det siste er ja. Vi skal jobbe med de små og mellomstore bedriftene. Vi skal bl.a. se på dette med å redusere byråkrati og rapporteringer, og vi skal se på regelverket slik at man får en best mulig situasjon for de små og mellomstore bedriftene.

Men det er rett og slett feil når representanten sier at tiltakspakken – som riktig nok stimulerer til mye offentlig innsats – ikke hjelper de små bedriftene. Tenk bare på bygg- og anleggssektoren, på de små snekkerbedriftene eller andre entreprenører som får oppdrag på grunn av denne innsatsen. Tenk f.eks. på hva det at veldig mange har trygge jobber, betyr for den private etterspørselen – veldig mange små og mellomstore bedrifter lever av handel og service. Dette er jo helt avgjørende for dem. Selve den norske modellen, hvor ganske mye av virksomheten er offentlig, og hvor etterspørselen er ganske konstant, er jo en enorm stabilisator i en finanskrise. Det viser seg jo nå at Norge kommer ut av denne krisen som landet i Europa med lavest ledighet. Det burde kanskje representanten tenke på når han går til frontalangrep på den norske måten å organisere samfunnet på.

Presidenten: Det blir fire oppfølgingsspørsmål – først Tord Lien.

Tord Lien (FrP) [10:52:47]: Regjeringen har sagt at budsjettet har som hovedmål å hjelpe konkurranseutsatt industri gjennom finanskrisen. Så har statsråden reist rundt i Norge og snakket om hvordan innovasjon og forskning skal hjelpe også de små og mellomstore bedriftene ut av krisen.

Det er ingen tvil om at Statoil, Elkem og Hydro har ressurser til å reise ut av Norge og utnytte gode støtteordninger for forskning og utvikling i andre land som Finland, Nederland og Storbritannia. De små og mellomstore bedriftene har i all hovedsak ikke denne muligheten. Der har Næringsdepartementet et konkret og veldig godt virkemiddel som heter Brukerstyrt innovasjonsarena. Faktum er imidlertid at 144 omsøkte prosjekter nå kommer til å bli skrinlagt og ikke iverksatt i 2010. Dette er et pedagogisk problem. Hvordan harmonerer det faktum at BIA nå ikke kan sette i gang nye prosjekter i 2010, med at Regjeringen gjennom innovasjon og forskning skal hjelpe små og mellomstore bedrifter?

Statsråd Trond Giske [10:53:52]: La meg først si at jeg er helt enig i at tilnærmingen til f.eks. eksportindustrien er at man må ha omstillingsevne, mulighet til forskning, innovasjon og utvikling for at man i framtiden er konkurransedyktig når markedene kommer tilbake. Vi kan ikke erstatte eksportmarkeder som er forsvunnet, men vi kan bidra til at bedriftene er omstillingsklare og konkurransedyktige når markedene – de nye markedene, vel å merke – kommer tilbake.

Når det gjelder de ordningene som representanten snakker om, er virkeligheten den at budsjettet for 2010 er rekordhøyt. Det er større enn det ordinære budsjettet for 2009. Riktignok har vi gjort ting på tiltaksområdet,

men det er altså en historisk stor satsing på brukerstyrt innovasjon i bedriftene.

Vi kan ikke ha et opplegg hvor vi til enhver tid klarer å dekke hele behovet. Men heldigvis er det så stor innovasjonslyst og forskningstrang i næringslivet at etterspørselen er mye større enn det det offentlige kan levere av tilskudd.

Presidenten: Svein Flåtten – til oppfølgingsspørsmål.

Svein Flåtten (H) [10:55:04]: Den meldingen leverandør- og skipsfartsindustrien på Møre sendte med meg til statsråden i går, var i kortversjon slik: Hvis krisen er over, er det på Aker Brygge. Her står vi til knes i den.

Det har jo statsråden forsterket ved det han har sagt her. Da er det underlig at de avskrivningsreglene man innførte i februar, tok man vekk allerede i oktober. Når de så skal virke i 2010, er den ekstra avskrivningen som ville styrket finansieringen og forbedret egenkapitalen, borte. Det ligger også i dette budskapet.

Når kommer statsråden til å innse at det var feil, og reparere på den konklusjonen?

Statsråd Trond Giske [10:56:01]: Jeg tror ikke statsråden kommer til å innse at dette er feil, for statsråden mener det er riktig.

Det er alltid en diskusjon om når vi skal utfase de ulike krisetiltakene, og det å øke avskrivningsreglene var et krisetiltak. Fortrinnsvis skal jo avskrivningsreglene gjenspeile den faktiske situasjonen i selskapet og reflektere nedskrivningsverdien på det som avskrives. Mitt inntrykk er at representantens kollega i finanskomiteen mener at Regjeringen har utfaset krisetiltakene for sakte, at oljepengebruken er for høy, og at balansen på budsjettet er for dårlig. Så hvis partiet Høyre i næringskomiteen kunne snakke litt med Høyre i finanskomiteen og bestemme seg for om krisetiltakene er for store eller om de er for små, kunne vi få en enda bedre diskusjon.

Presidenten: Rigmor Andersen Eide – til oppfølgingsspørsmål.

Rigmor Andersen Eide (KrF) [10:57:09]: Jeg er glad for at statsråden har kommet til samme erkjennelse som NHO og er enig i at krisen i næringslivet ikke er over. Rapporten viser at det er pessimisme når det gjelder utsiktene for 2010.

Kristelig Folkeparti mener at Regjeringens forslag til statsbudsjett ikke tar høyde for disse utfordringene, spesielt når det gjelder små og mellomstore bedrifter.

Kristelig Folkeparti følger opp NHOs råd om økning av avskrivningssatsene fra 20 pst. til 25 pst. Det er viktig for å sikre investeringene som bygger arbeidsplasser. Men Kristelig Folkeparti vil også halvere arbeidsgiveravgiften for lærlinger, fordi vi er opptatt av å sikre utsatt ungdom fortsatt mulighet på arbeidsmarkedet. Mange dropper ut av skolen, og ledigheten blant ungdom har bitt seg fast på nesten 10 pst., noe som er altfor høyt.

Ser statsråden at det kan være behov for å se på arbeids-

giveravgiften for lærlinger for å hjelpe en utsatt gruppe inn i arbeidslivet?

Statsråd Trond Giske [10:58:13]: Nå ligger akkurat dette under en annen statsråd enn meg, men jeg tror ikke at en generell nedsettelse av arbeidsgiveravgift er et veldig treffsikkert virkemiddel i denne krisen. Det vi nå ser, er at krisen går inn i et nytt stadium hvor, som representanten helt riktig sier, enkelte næringer er mye tøffere rammet enn andre. Paradokset er at mens en del bedrifter og virksomheter og en del arbeidstakere ser lys i tunnelen, er f.eks. skipsverftsindustrien, maritim næring, på vei inn i en krise. De har hatt et veldig godt år i 2009, men 2010 og særlig 2011 blir mye, mye tøffere.

Jeg tror heller på å ha spesifikke tiltak rettet mot de næringene som sliter. GIEK og Eksportfinans er ordninger som gjør at man er i stand til å finansiere prosjekter og gå inn i konkurranse om de prosjektene som er der. Omstilling, innovasjon, det å sørge for permitteringsregler osv. som gjør at man beholder viktig kompetanse, er etter mitt syn de best egnede virkemidlene på dette området.

Presidenten: Borghild Tenden – til oppfølgingsspørsmål.

Borghild Tenden (V) [10:59:26]: I ca. ti år har vi hatt avgiftsfritak for biodiesel i Norge. I juni i år åpnet miljøvernminister Erik Solheim Uniol med lykkønskninger og presiseringer av hvor viktig biodiesel var.

Så står jeg her med et brev som er undertegnet av daværende finansminister Kristin Halvorsen, datert 21. oktober 2008. Det er til Norsk Bioenergiforening. Der står det følgende:

«Regjeringen ønsker å stimulere til økt bruk av alternative drivstoff slik at klimagassutslippene fra transportsektoren kan reduseres. Regjeringen har derfor ikke foreslått å avgiftslegge alternative drivstoff.»

Mitt spørsmål til næringsministeren er derfor: Synes næringsministeren at dette er forutsigbarhet for bedrifter?

Presidenten: Presidenten er noe i tvil om tilleggs-spørsmålet presist forholdt seg til hovedspørsmålet, men det får være opp til statsråden om han ønsker å besvare spørsmålet.

Statsråd Trond Giske [11:00:27]: Jeg kan godt svare på spørsmålet.

I prinsippet mener jeg at det ideelle hadde vært et helt konstant skattesystem – et perfekt skatte- og avgiftssystem som var helt likt over år. Det er det beste for næringslivet. Dessverre er ikke verden slik. Verden forandrer seg. Vi får mer informasjon, og rammebetingelsene endrer seg. Da må vi også gjøre justeringer i skatte- og avgiftssystemet. Men mer stabilitet enn vi har hatt de siste fem årene – hvor skattenivået f.eks. har vært helt konstant på 2004-nivå, i fire–fem år med 2010-budsjettet – tror jeg man skal lete lenge etter.

Når det gjelder biodiesel eller biodrivstoff, er jo realiteten at med de forslagene Regjeringen nå har presentert,

kommer bruken av biodrivstoff til å dobles i Norge i løpet av få år. Det er ikke slik at markedet for dette reduseres. Det blir kraftig økt i Norge gjennom reguleringer i stedet for gjennom avgiftspolitikken.

Presidenten: Stortinget går da til siste hovedspørsmål.

Trond Helleland (H) [11:01:34]: Mitt spørsmål går til inkluderingsministeren.

Det har i denne spørretimen vært mye snakk om utfordringer og trusler mot velferdsstaten. Sykelønn og finanskrise har vært nevnt. Arbeiderpartiets partisekretær Raymond Johansen har vært på Gol og redegjort for en annen trussel mot velferdsstaten, ifølge ham, nemlig import av polakker.

Ved årsskiftet utgjorde polakkene den største innvandrerguppen i Norge – 42 500. Pakistanerne er den nest største gruppen med 30 000. Polske innvandrere kommer til Norge for å arbeide. De fleste kommer hit ferdig utdannet. De deltar i et bredt spekter av arbeidslivet og gjør en kjempeinnsats for å få hjulene til å gå rundt i Norge.

Arbeiderpartiets partisekretær Raymond Johansen er imidlertid betenkt. På LOs kartellkonferanse på Gol advarte Johansen mot at import av polakker truer velferdsstaten, ifølge Aftenposten. Johansen sier videre:

«Enkelte mener at vårt behov for arbeidskraft de neste tiårene kan løses ved å hente hit polakker. Vi må få opp øynene. Det er ikke en løsning på utfordringen. Mange polakker kommer hit. De tjener lite og jobber svært mye og sender penger hjem. Men mange blir værende i Norge og er utslitt etter å ha jobbet 15 timer om dagen. Da går de over på trygd».

Han frykter at disse etter hvert vil flytte hjem med norsk trygd i lomma. Raymond Johansen ser med andre ord på arbeidsinnvandring som et problem. Men etter Høyres mening har det vært en stor gevinst for Norge og norsk økonomi. Synes inkluderingsminister Lysbakken at uttalelsene fra Arbeiderpartiets partisekretær om at import av polakker truer velferdsstaten, er heldige?

Statsråd Audun Lysbakken [11:03:22]: Raymond Johansen har selv klart opp i hvordan hans uttalelser skulle forstås. Verken han eller Regjeringen har noe annet syn enn at den arbeidsinnvandring vi har hatt og kommer til å ha i Norge, er avgjørende for velferdsstaten og viktig for norsk økonomi.

Vi kommer også i framtiden til å være avhengig av arbeidsinnvandrere for å løse viktige oppgaver i vårt samfunn. Folk som kommer hit for å jobbe på norske lønns- og avtalevilkår, er ikke bare velkomne hit, men vi har sterkt behov for dem.

Jeg har i den sammenheng lyst til å peke på noe som etter mitt syn er veldig gledelig. I Statistisk Sentralbyrås årlige undersøkelse av holdninger knyttet til innvandring og inkludering, som ble lagt fram i går, er det nettopp veldig tydelig at den holdningen har sterkt fotfeste også i befolkningen. Tallene viser at sju av ti er helt eller nokså enig i at innvandrere flest gjør en nyttig innsats i norsk arbeidsliv. En marginal del av befolkningen er uenig i det.

Svært mange anerkjenner også i den undersøkelsen det positive bidraget som bl.a. de mange polakkene gir til norsk økonomi.

Så er vår utfordring å sørge for at vi har et arbeidsliv som ikke fører til at arbeidsinnvandring gir sosial dumping. Da er det avgjørende med et godt regulert arbeidsliv, med en sterk fagbevegelse og med maktforhold i arbeidslivet som gjør at fagforeninger og faglig tillitsvalgte arbeidstakere har makt. Det er jo det feltet der det vil være stor uenighet mellom Regjeringen og Høyre, fordi Høyre har ønsket å føre en politikk som ville svekke arbeidstakernes makt, og på den måten legge til rette for mer sosial dumping.

Trond Helleland (H) [11:05:22]: Jeg takker for svaret – iallfall den første delen av det.

Den nye inkluderingsministeren har vært tydelig på at det er viktig å skille innvandringsdebatten og integreringsdebatten. Det er Høyre enig i. Vi har i dag fri innvandring fra EØS-området, men vi har få oppfølgingstiltak overfor EØS-borgere som blir arbeidsledige. Høyre lanserte i sommer et forslag om at EØS-borgere som blir arbeidsledige, skal pålegges aktivitet – vi tenker spesielt på obligatorisk norskopplæring – for å gjøre dem bedre kvalifisert for videre yrkesdeltakelse. I dag mister permitterte utlendinger dagpengene dersom de går på norskkurs. Vil statsråden endre reglene, slik at arbeidsledige EØS-borgere bedre kan kvalifisere seg for yrkesdeltakelse?

Statsråd Audun Lysbakken [11:06:09]: Dette er i grenselandet for hva som er mitt ansvar, opp mot andre departement. Det er vanskelig for meg å kommentere Høyre-forslaget på stående fot. Det har jeg ikke sett nærmere på. Det skal jeg gjerne gjøre.

Jeg er sterkt opptatt av, og Regjeringen er sterkt opptatt av, å bedre tilgangen til norskopplæring og kunnskap om det norske samfunnet. Vi vet at det er det aller viktigste spørsmålet knyttet til om mennesker som kommer hit, blir godt kvalifisert for å komme inn i norsk arbeidsliv – og ikke minst hvilke deler av norsk arbeidsliv man kommer inn i. Slik sett er også språk en nøkkel i forhold til kampen mot sosial dumping. Så det å styrke norskopplæringen og se på hvordan vi kan få flere grupper inn i norskopplæringen, er en relevant og viktig debatt, som jeg skal se på.

Presidenten: Det blir to oppfølgingsspørsmål – først Erna Solberg.

Erna Solberg (H) [11:07:17]: Hvis vi ser bort fra de uheldige karakteristikker fra partisekretæren i Arbeiderpartiet, er det et tema i forlengelsen av den diskusjonen som det er vesentlig å ta opp. Det er at vi trenger noen nye integreringsstrategier også for dem som kommer til Norge som arbeidsinnvandrere, men som vi ikke kan pålegge andre regler enn for nordmenn, fordi de er innenfor EØS. Vi får altså en mengde polakker som kan komme i samme situasjon som de som kom til Norge på 1970-tallet, hvis vi ikke er proaktive f.eks. på norskopplæring, og

hvis vi ikke er proaktive på hvordan vi integrerer dem bedre.

Min utfordring til integreringsministeren er da: Har han i det hele tatt tenkt på en strategi for hvordan man møter disse gruppene med nye typer integreringstiltak? Her er det både menn og kvinner som kommer for å jobbe, og vi vet at mange også jobber uten rettigheter i det svarte arbeidsmarkedet.

Statsråd Audun Lysbakken [11:08:15]: Det er et avgjørende spørsmål, og vi har fokus på det fordi vi sterkt ønsker at alle som kommer til Norge, skal bli skikkelig behandlet og få adgang til å bidra til vårt samfunn, samtidig som arbeidsinnvandring ikke skal svekke de spilleregler vi ønsker skal gjelde, bl.a. i norsk arbeidsliv. Sånn sett er altså bevisstgjøring rundt rettigheter og også tilgang til kunnskap om det norske samfunnet og språk en nøkkel.

Regjeringen har gjort flere ting knyttet til å tilby mer informasjon og mer kontakt mellom myndigheter og arbeidsinnvandrere. Vi har også vært opptatt av å styrke fagbevegelsens muligheter til å gjøre dette, og jeg kommer til å se på hvordan vi kan bruke de inkluderingspolitiske virkemidlene vi har, og som vi i dag anvender bl.a. overfor flyktninger og andre som kommer hit på andre grunnlag, for å styrke oppfølgingen av disse gruppene.

Presidenten: Gjermund Hagesæter – til oppfølgings-spørsmål.

Gjermund Hagesæter (FrP) [11:09:25]: Til fornyingsministeren: I Framstegspartiet er vi opptekne av å trygge velferda til det norske folket, og då er fornying og modernisering av offentlig sektor viktig. Det såg ut til at også regjeringsspartia var opptekne av det i valkampen, men når valet er over, er ein ikkje så veldig oppteken av å forbetre offentlig sektor.

Dei siste fire åra kan Framstegspartiet vanskeleg sjå at det er teke nokre store og viktige grep i forhold til å gjere offentlig sektor betre. Då er mitt spørsmål til statsråden: Vil også dei neste fire åra bli eit kvileskjer i forhold til å fornye og utvikle offentlig sektor, eller blir det i tida framover teke grep for å gjere offentlig sektor betre?

Presidenten: Presidenten gjør oppmerksom på at oppfølgings-spørsmålene skal være relatert til hovedspørsmålet. Dette spørsmålet framstod i langt større grad som et nytt spørsmål og er altså en omgåelse av forretningsordenen.

Statsråden må gjerne besvare spørsmålet, men spørrene har et ansvar for å holde orden på spørreinstytutet.

Statsråd Rigmor Aasrud [11:10:43]: Jeg har ingen problemer med å besvare representantens oppfølgings-spørsmål.

Regjeringen har de siste fire årene gjennomført et omfattende fornyingsarbeid. Vi la i høst fram en rapport som viser over 700 tiltak som er gjennomført innenfor fornyingsområdet de siste fire årene, og jeg vil benytte anled-

ningen til å redegjøre for noen av dem som jeg synes er viktig i den sammenhengen.

Arbeidet med å bruke elektroniske tjenester frigjør store ressurser. For eksempel har Lånekassen innført elektronisk saksbehandling, og de sparer om lag 50 mill. kr over driftsbudsjettet sitt gjennom det. Skatteetaten har gjennomført et omfattende arbeid med å kunne bruke elektroniske tjenester for næringsliv og privatpersoner, som også gir store innsparinger. Det siste jeg vil minne om, er at vi nå er i gang med å gjennomføre en elektronisk frikortordning som også vil bety betydelige innsparinger på det administrative plan i Nav-systemet.

Presidenten: Da er den muntlige spørretimen omme, og vi går over til den ordinære spørretimen.

Ordinær spørretime

Presidenten: Det blir noen endringer i den oppsatte spørsmålslisten, og presidenten viser i den sammenheng til den oversikt som er omdelt på representantenes plasser i salen.

De foreslåtte endringer i dagens spørretime foreslås godkjent.

– Det anses vedtatt.

Endringene var som følger:

Spørsmål 3, fra representanten Per Roar Bredvold til nærings- og handelsministeren, er overført til samferdselsministeren som rette vedkommende.

Spørsmålene 10 og 11, fra henholdsvis representanten Svein Harberg og Henning Warloe til forsknings- og høyere utdanningsministeren, utsettes til neste spørretime, da statsråden er bortreist.

S p ø r s m å l 1

Jan Arild Ellingsen (FrP) [11:12:36]: Jeg ønsker å stille følgende spørsmål til forsvarsministeren:

«Stortinget har bestemt at det skal etableres et kompetansesenter for kommando-, kontroll- og informasjonssystemer på Jørstadmoen, Lillehammer. Det er videre et faktum at Stortinget har gjentatt dette for å sikre at så skjer.

Når mener statsråden at det vil være mulig å få tiltaket gjennomført, i tråd med Stortingets ønske?»

Line Henriette Hjemdal hadde her overtatt presidentplassen.

Statsråd Grete Faremo [11:13:01]: Forsvarets kompetansesenter for kommando-, kontroll- og informasjonssystemer – vi kjenner det som FK KKIS – ble etablert på Jørstadmoen i 2005. Opprettelsen var i samsvar med Stortingets vedtak i forbindelse med behandlingen av den forrige langtidsplanen for Forsvaret, som omhandlet den videre moderniseringen i perioden 2005–2008.

Som kjent var bakgrunnen for etableringen av sente-

ret ikke minst behovet for å styrke styringen av Forsvarets operative ressurser og miljøer knyttet til informasjons- og kommunikasjonsteknologi. Som en del av kompetansesenteret ble det etablert én felles, operativ og modulbasert enhet for kommando- og kontrollinformasjonssystemer. Dette var ansett nødvendig for å oppnå helhetlige, effektive og koordinerte IKT-løsninger for norske styrker nasjonalt og internasjonalt.

Ved Stortingets behandling av gjeldende langtidsplan for Forsvaret understreket forsvarskomiteen viktigheten av å samle IKT-ressursene i Forsvaret i størst mulig grad. I tråd med Stortingets behandling av statsbudsjettet for inneværende år ble derfor sjef for Forsvarets informasjonsinfrastruktur – vi kjenner det som INI – med stab etablert 1. august 2009 i Oslo.

Formålet er å bedre den helhetlige styringen og utviklingen av Forsvarets informasjonsinfrastruktur samt sikre bedre kontroll med og effektiv utnyttelse av Forsvarets samlede IKT-ressurser. I tillegg skal sjef INI styre utviklingen mot et nettverksbasert forsvar. Store deler av IKT-virksomheten i Forsvaret vil med dette få en enhetlig ansvars- og rapporteringslinje.

Virksomheten under sjef INI vil omfatte Forsvarets logistikkorganisasjons IKT-driftstjenester med stab på Kolsås, Computer Network Operations-enheten på Kjeller, Communication Information Systems Task Group og Forsvarets arkivadministrasjon på Jørstadmoen.

Forsvarets kompetansesenter for kommando-, kontroll- og informasjonssystemer videreføres på Jørstadmoen i tråd med tidligere stortingsvedtak. Øvrige innovasjons-, nettverkskapasitets- og informasjonsstrukturaktiviteter er, som en konsekvens av arbeidsoppgavene, desentralisert for å kunne gi direkte støtte til Forsvarets øvrige avdelinger.

Regjeringen er opptatt av både å ivareta og å utvikle det gode fagmiljøet som Forsvaret har på Jørstadmoen. Vi vil derfor også se nærmere på mulighetene for å styrke dette kraftsenteret ytterligere etter hvert som det gjøres erfaringer med den nye organisasjonen.

Jan Arild Ellingsen (FrP) [11:15:52]: Jeg takker statsråden for svaret.

Det kunne vært fristende å ha en spørretime om forkortelser i Forsvaret, for de har mange, og det er flotte betegnelser. Så det er en utfordring å henge med av og til.

Jeg er glad for statsrådets svar, som jeg oppfatter som positivt, og som jeg oppfatter er i tråd med det Stortinget har bedt om. Samtidig vil jeg driste meg til å spørre statsråden om dette har vært uproblematisk. Det er vel dessverre en tendens av og til til at ting og vedtak som gjøres relatert til Forsvaret, ofte har en politisk balanse opp imot distrikts-tiltak, og det er vel også sånn at et vedtak som blir gjort, ofte blir utfordret av nye vedtak. Mitt spørsmål vil derfor være: Har denne gjennomføringen vært uproblematisk sett fra andre fagmiljøer i Forsvaret?

Statsråd Grete Faremo [11:16:38]: Nå spør representanten Ellingsen en forsvarsminister med kort historikk i embetet. Jeg har lyst til å si at jeg for det første har all

mulig forståelse for hvor krevende det er å forholde seg til alle forkortelsene. Selv for en person med fartstid i teknologibransjen syns jeg at her var det i overkant.

Det vil alltid være viktig å styrke gode fagmiljøer, også i Forsvaret, og her føler jeg at vi har funnet en god måte å sikre infrastrukturløsninger på – IKT-løsninger gir jo rom for det – samtidig som vi har sikret oppgaveløsningen, desentralisert, hvor vi på en god måte spiller på de sterke ressursene som også ligger på Jørstadmoen.

Jan Arild Ellingsen (FrP) [11:17:39]: Jeg takker igjen for svaret, og som sagt – forkortelser og Forsvaret er en interessant sport i seg selv. Jeg setter pris på at statsråden er så direkte som hun er, og jeg har selvfølgelig all mulig respekt for at statsråden har vært forsvarsminister i kort tid. Jeg oppfatter at statsråden har stor grad av integritet, både historisk og ellers. Så det er jeg ikke noe redd for.

Jeg synes det er bra at man ser på muligheter på steder som kanskje ikke åpenbart er et førstevalg, men at man likevel – hvis det gis muligheter – faktisk tar vare på de mulighetene man får, og som det også er mulig å utvikle videre. Så i forlengelsen har jeg kanskje to spørsmål til statsråden. Det ene er: Når dette er såpass vellykket som statsråden beskriver at det er, ser statsråden nye oppgaver som evt. kan tillegges FK KKIS, for å bruke den betegnelsen som jeg tror statsråden var inne på? Alternativt: Ser statsråden nå noen utfordringer i forhold til sårbarhet med å legge et prosjekt av denne dimensjon på et sted som for noen vil være litt perifert, og for andre vil være ekstremt sentralt?

Statsråd Grete Faremo [11:18:42]: Jeg synes det er to sentrale problemstillinger som er viktig å trekke fram i prosessen som har ledet oss dit vi er nå. Det ene er at i denne INI-staben er oppgavene stillingsmessig i hovedsak en videreutvikling av oppgavene i den tidligere avdelingen for infrastruktur i Forsvarsstaben, med tillegg av noen oppgaver som tidligere lå bl.a. i departementet. Etableringen av INI-staben i Oslo er derfor ikke en svekkelse av Forsvarets kompetansesenter, FK KKIS på Jørstadmoen. I seg selv er det altså ikke det. Informasjonsinfrastrukturen griper inn i alle deler av virksomheten i Forsvaret, og det krever god, overordnet styring. Og den overordnede planleggingen og styringen på området har derfor tidligere også vært ivaretatt av Forsvarsstaben og i departementet, og den videre utvikling av hvordan dette området skal se ut, kan vi komme tilbake til ved en annen anledning.

Spørsmål 2

Gunnar Gundersen (H) [11:20:07]: Jeg vil stille et spørsmål til finansministeren:

«Mange norske pensjonister i utlandet er bekymret etter å ha mottatt brev fra Skatteetaten om at deres pensjon fra 1. januar 2010 blir trukket med 15 pst. skatt til Norge før utbetaling. I brevet opplyses det om unntak fra å skulle betale denne skatten. Skattyter må selv framskaffe denne dokumentasjonen. Det vil for mange ta tid, og de kan komme

til å oppleve en lang periode med lave utbetalinger grunnet dobbeltbeskatning.

Vil statsråden ta initiativ til praktiske og fleksible overgangsordninger?»

Statsråd Sigbjørn Johnsen [11:20:46]: Bakgrunnen for Skatteetatens informasjonsskriv om kildeskatt på pensjoner er at det fra 2010 skal trekkes kildeskatt på pensjoner som utbetales fra Norge til person bosatt i utlandet, med mindre det følger av skatteavtale mellom Norge og bostedslandet at pensjonen ikke skal skattlegges i Norge. For at norske skattemyndigheter skal kunne ta stilling til hvorvidt skattyteren har rett til fritak fra kildeskatten, må det kunne dokumenteres at skattyteren virkelig er skattemessig bosatt i vedkommende land. Det nevnte skriv fra Skatteetaten redegjør for hvilke krav som stilles til slik dokumentasjon.

Skatteavtalene regulerer hvordan skattleggingen skal være på likningsstadiet. De regulerer ikke forskuddstrekket. Men informasjonen fra Skatteetaten gjelder også hvordan den som mener seg berettiget til fritak, kan søke om det allerede på trekkstadiet.

Ut fra all informasjon som er gitt fra departementet i forbindelse med innføringen av kildeskatt på pensjoner, kan jeg vanskelig skjønne at det skulle komme overraskende på noen at det må dokumenteres hvor de er bosatt for å slippe kildeskatt på pensjonsutbetalinger fra Norge, og fra og med 2010.

Dokumentasjonskravet som er oppstilt i informasjonen fra Skattedirektoratet, er at den som søker om skattefritak på hele pensjonen etter en skatteavtale, må opplyse hvem som utbetaler pensjonen, og legge ved en bostedsbekreftelse fra skattemyndighetene i bostedslandet. Det kreves at bostedsbekreftelsen er utstedt av skattemyndighetene og uttrykkelig bekrefter at vedkommende er skattemessig bosatt i det aktuelle landet etter skatteavtalen med Norge. Bekreftelsen må være i original og ikke eldre enn tre måneder.

Kildeskatten gjelder kun overfor personer som er skattemessig emigrert fra Norge. De som fortsatt er skattemessig bosatt i Norge etter skatteloven, er skattepliktige hit etter skattelovens alminnelige regler. Alle med varig tilknytning til Norge vil forbli skattemessig bosatt her etter skatteloven de første årene etter utflytting. De vil likevel kunne anses bosatt i f.eks. Spania dersom de flytter dit og framviser bostedsbekreftelse derfra.

Jeg kan vanskelig se at det innebærer noen urimelig byrde at den som også er skattemessig emigrert, må framvise bostedsbekreftelse for å slippe kildeskatt på pensjoner. Klare og formålstjenlige dokumentasjonskrav sikrer at de som er berettiget til fritak, får det.

Dokumentasjonskravet som stilles på trekkstadiet, innebærer etter mitt syn en smidig, praktisk og tøyelig anvendelse av skattebetalingslovens regler om forskuddstrekk. De nøyaktige anvisninger som er gitt på hvordan skattyter bør innrette seg, ivaretar etter mitt syn på en god måte hensynet til forutberegnelighet og til at forskuddstrekket skal ligge så nær utliknet skatt som mulig. Når regelverket og praktiseringen av det er som beskrev-

vet ovenfor, er det etter mitt syn ikke behov for særskilte overgangsordninger.

Gunnar Gundersen (H) [11:23:56]: Jeg takker for svaret.

Det er jo ingen her som har sagt at det er en urimelig byrdefordeling å framskaffe bostedsbevis. Dette er komplisert. Vi er vel begge fornøyd med å bo i Norge. Jeg kjenner heller ikke reglene så konkret, men jeg har fått en del telefoner fra folk som opplyser at ingen i Spania forventet at man skulle få dette brevet, for man har en skatteavtale. Det er ganske komplisert i Spania, man kan ikke bare dra på et offentlig kontor og få det skjemaet man nødvendigvis trenger. Jeg får opplyst at det er tre–fire forskjellige skjemaer med navn så lange at jeg ikke skal prøve å gjenta dem på spansk, for så språkmektig er jeg ikke. Men poenget er at i hvert fall ett av skjemaene får man ved personlig fram møte. For mange eldre mennesker er det et ganske stort problem. Det kan være langt å reise, og det er kør for å få det til.

I og med at dette kravet gikk ut i begynnelsen av november, vil jeg se det som naturlig at man kanskje hadde en viss overgangsordning for å få dokumentasjonen på plass.

Statsråd Sigbjørn Johnsen [11:25:07]: Jeg kan bekrefte at det er bra å bo i Norge, og til og med det å bo i Hedmark synes jeg er veldig bra. Jeg regner med at spøreren også er enig i det.

Jeg ser ikke bort ifra at det kan være en del praktiske forhold som gjør at det kan være vanskelig både å skjønne og skaffe til veie de nødvendige dokumenter, men generelt sett mener jeg at saken har vært kjent såpass lenge. En begynte å arbeide med dette i 2004, det har vært godt utredet og vært ute på betydelige høringer før saken kom til Stortinget. Så det har egentlig vært god tid til å tilpasse seg og finne ut av det. Men som sagt, jeg tror ikke jeg kan love at det blir noen spesielle overgangsordninger. Dersom det er veldig spesielle tekniske problemer, ser jeg ikke bort ifra at det kan skape problemer, men jeg ser likevel ikke behov for noen spesielle overgangsordninger.

Gunnar Gundersen (H) [11:26:07]: Om man skal se på spesielle overgangsordninger – jeg mener i hvert fall at finansministeren burde praktisere dette med en viss fleksibilitet. Generelt sett er jeg helt enig. Dette har lenge vært kjent gjennom vedtak i Stortinget, men det er alltid noe som kommer overraskende på noen, nesten uansett. Så lenge har vel finansministeren vært ute i mediaverdenen at han ser hvor vanskelig det er å få budskapet til å synke gjennom til sistemann som trenger det, og det er ofte dem som kan bli rammet hardest. En del minstepensjonister og eldre mennesker er ikke så mye på nettet som veldig mange andre.

Jeg vil bare at finansministeren tar med seg dette. Det har skapt en god del bekymring, og det er en del minstepensjonister som nesten ikke ser hvordan man skal få endene til å møtes før man klarer å få dokumentasjonen på plass. Det bør departementet ta til seg og i hvert fall praktisere det ganske lempelig i overgangsperioden.

Statsråd Sigbjørn Johnsen [11:27:09]: Jeg vil bare vise til noe som jeg også var inne på i svaret mitt: For dem som har varig tilknytning til Norge, men som skattemessig er emigrert, vil det gå en lang periode før de blir utsett for dette – for å si det på den måten – fordi man er skattemessig bosatt i Norge de første årene etter utflytting. Jeg tror det er en tidsperiode her som gjør at det kan være mulig å få gjort dette på en god og fornuftig måte.

Ellers må jeg bare til slutt si at i dag er det én måned minus én dag til julekvelden, så da kan vi i hvert fall prøve å forebygge at julekvelden kommer overraskende på kjer- ringa, som det heter på Hedmarken, for nå er det altså igjen litt mindre enn én måned. Da har vi kanskje fått den usikkerheten avverget gjennom spørretimen. Men det var jo en annen sak.

Presidenten: Presidenten er glad for slike opplysninger, også fra Regjeringens side.

Spørsmål 3

Presidenten: Dette spørsmålet, fra representanten Per Roar Bredvold til forsvarsministeren, er overført til samferdselsministeren som rette vedkommende.

Per Roar Bredvold (FrP) [11:28:23]: Jeg ønsker å stille samferdselsministeren følgende spørsmål:

«Mange næringsdrivende, f.eks. de som driver innenfor turisme og reiseliv, sliter med markedsføring av seg og sitt tilbud. Dette kan bl.a. være skilting og i denne forbindelse mangel på forståelse fra «skiltmyndighetene».

Vil statsråden bidra til at det blir enklere å sette opp skilt langs veien nettopp for å øke bedriftenes omsetning ved at flere reisende finner det interessant å besøke stedet?»

Statsråd Magnhild Meltveit Kleppa [11:28:54]: God skilting er ein viktig del av marknadsføringa for mange verksemdar. Den 1. juni 2006 vart det innført ei ny skiltforskrift, og i skiltnormalar til denne er det lagt opp til ein meir liberal praksis enn før når det gjeld veg- og serviceskilting. Statens vegvesen har m.a. fått moglegheit til betre og meir informativ skilting enn tidlegare.

Som skiltstyresmakt må Statens vegvesen likevel avvege ulike omsyn mot kvarandre. Det er t.d. viktig å vareta omsynet til trafikktryggleik. Skiltnormalen gjev føringar for kor mange visingsmål som kan setjast opp i vegkryss utan at dette tek merksemda til trafikantane vekk frå køy- ringa og trafikkforholda på staden. Av trafikktryggleiks- omsyn er såleis talet på visingsmål som ein kan skilta til på kvart skiltoppsett, avgrensa til fem eller seks. Statens vegvesen opplyser at der det er mange geografiske visings- mål som det må visast til, vil det kunna bli liten plass til skilt som viser mot ei serviceverksemd. Der det er fleire ynske om skilting enn det regelverket tillèt, må det difor gjerast ei prioritering.

Eg har fått opplyst at i dei situasjonane der det blir for mange visingsmål i eit vegkryss, kan det brukast alterna- tive måtar for å visa til serviceverksemdar. Det kan f.eks.

setjast opp informasjonstavler på rasteplassar. I nokre til- felle kan eit skilt som heiter «Samleskilt for vegvisning» brukast. Dette skiltet viser kva stader eller verksemdar som ein kan nå ved å følgja eit felles vegval i etterfølg- jande vegkryss eller avkøy- ring. På eit slikt samleskilt kan ein lista opp dei verksemdene og tilboda som ein kan nå ved å følgja skiltinga til eit felles namn – det vera seg eit felles namn for verksemdene, eit geografisk namn eller eit omgrep som gjev uttrykk for kva type verksemd eller attraksjon skiltet leier til.

Statens vegvesen skal prøva å finna gode og tenlege løysingar. Sjølv om ikkje reglane alltid gjev rom for at det primære ynsket om skilting kan bli oppfylt i den forma det blir søkt om, vil ein likevel ofte lukkast med å finna alter- native og tilfredsstillande løysingar. Slik eg kjenner denne saka i dag, ser eg ikkje så langt behov for ei ytterlegare li- beralisering. Eg har tillit til at Statens vegvesen gjennom- fører den liberaliseringa som var eit av siktemåla med den nye skiltingforskrifta og den tilhøyrande skiltnormalen.

Per Roar Bredvold (FrP) [11:31:46]: Jeg takker stats- råden for et informativt svar. Det er riktig at det var en li- beralisering av skiltreglementet for noen år tilbake, men jeg får forholdsvis mange henvendelser fra bedrifter, spe- sielt innenfor reiseliv, som ønsker å sette opp et skilt, og som ser hvor vanskelig det er. Ofte får man dessverre et negativt svar.

Nå hadde jeg egentlig stilt dette spørsmålet til nærings- og handelsministeren, for at man kunne se det fra den siden, selv om jeg jo skjønner at dette selvfølgelig også har med trafikkikkerhet å gjøre. Men det er klart at hvis man driver en næringsvirksomhet og det er vanskelig å få satt opp et skilt som forteller hva man driver med, og hvor man holder til, så er det vanskelig å få en omsetning til å leve av. Det var derfor jeg ønsket at spørsmålet skulle besvares av nærings- og handelsministeren.

Statsråden ser altså ikke noe særlig behov for mer liberalisering – var svaret fra statsråden sånn å forstå?

Statsråd Magnhild Meltveit Kleppa [11:32:47]: Lat meg seia aller fyrst at eg trur det har ein eigenverdi at spørsmål som dette blir tekne opp, for det gjev ei mog- leghet for fleire til å bli kjende med problemstillinga, sjølvsa- gtt, men òg at det faktisk finst løysingar, f.eks. desse samleskilta.

Det er slik i praksis at på hovudvegane våre er det nat- urleg nok vanskelegare å få setja opp eit skilt. Der må Sta- tens vegvesen vera meir restriktivt overfor næringsdrivan- de. Men det er òg der no større moglegheiter som følgje av denne nye typen skilt, samleskilta, som gjer det mogleg å visa fleire verksemdar på eitt skilt. På vegar med liten trafikk blir ynske om skilting langt oftare imøtekomne.

Per Roar Bredvold (FrP) [11:33:57]: Jeg takker stats- råden for svaret. Det er et ganske stort behov for mer skil- ting for å vise hvor man holder til, og hva man driver med. Spesielt gjelder dette ute i distriktene, hvor trafikken kjør- rer rett forbi; turistene oppdager ikke at her er det et eller annet som det kanskje kunne være interessant å besøke, og

for de næringsdrivende er det viktig at det blir lagt igjen penger. Det var egentlig det spørsmålet mitt handlet om.

Det har også litt med skilting på bygninger å gjøre – at man får lov til å sette opp et skilt på en bygning. Det har jo ikke så mye med dette å gjøre, men som sagt: Det er viktig å vise hva man driver med, hvordan man driver det, og hvor man er.

Men jeg tar til meg svaret: at det er en viss liberalisering, og at det er muligheter. Så får vi håpe at de som har problemer med å få markedsført seg, får mer positive svar fra dem som har med dette å gjøre, at de sier ja til å sette opp skilt, for det er som sagt et klart behov for det.

Statsråd Magnhild Meltveit Kleppa [11:35:04]: Lat meg seia til spørsmålet om kvifor det er samferdselsministeren og ikkje næringsministeren som svarar på dette spørsmålet, at det har med sjølve skiltreglane å gjera, og at Statens vegvesen ligg under meg. Men det er klart at det er mange praktiske spørsmål som gjeld ulike næringsverksemdar, som næringsministeren og eg naturleg nok må snakka saman om.

Lat meg understreka at Statens vegvesen skal visa forståing for dei næringsdrivande sine ønske om betre skilting. Det har dei altså òg gjort ved å tilby desse samleskiltta. Så håpar eg at det òg blir vist forståing for dei omsyna til trafikktryggleik som må takast.

Eg har altså så langt ikkje sett grunn til, med dei tre åra dette nye regelverket har golde, å føreta noka endring, men vi skal sjølv sagt vera opne for det om eksempel skulle tilseia det.

Spørsmål 4

Bård Hoksrud (FrP) [11:36:18]: Jeg har gleden av å stille følgende spørsmål til samferdselsministeren:

«Vegdirektoratet har gitt dispensasjon til at transport av levende krabber til slakteri er unntatt fra kjøre- og hviletidsbestemmelsene, men konkurransehester som skal transporteres til og fra travbaner for konkurranse, får ikke dispensasjon. Dette er i alvorlig konflikt med dyrevernløven, som sier at dyr skal transporteres fra A til B uten unødvendig hinder. Konkurransehester er de eneste som ikke har unntak i dag.

Vil statsråden også gi disse dispensasjon?»

Statsråd Magnhild Meltveit Kleppa [11:37:04]: Regelsettet som representanten Hoksrud viser til, varetek svært viktige omsyn. Kjøre- og kviletidsregelverket har m.a. til formål å betra trafikktryggleiken. Dyrevelferdsløva skal sikra gode kår for dyra – t.d. gjennom kravet om at levande dyr skal transportast snarast mogleg fram til målet. Det er likevel slik at òg dyretransportar har plikt til å overhalda fartsgrensene, kjøre- og kviletidsreglane og andre vegtrafikkreglar. Slik sett kan ein dermed ikkje snakka om konflikt i juridisk forstand mellom dyrevernlovgevinga og krava etter kjøre- og kviletidsreglane. Dyrevernlovgevinga sitt krav om at transportar av levande

dyr skal koma fram raskast mogleg, må lesast med dei innskrenkingane som følgjer av vegtrafikklovgevinga.

Eg ser likevel at målet om å få dyretransportar raskast mogleg fram etter omstenda kan vera utfordrande å sameina med kjøre- og kviletidsreglane sine krav til gjennomføring av pausar til rett tid. Eg er difor glad for at Europakommisjonen, på bakgrunn av at Samferdselsdepartementet tok dette opp med kommisjonen, har varsla ein gjennomgang av tilhøvet mellom dei underliggjande EU/EØS-reglane for dyretransport og EU/EØS-reglane om kjøre- og kviletid. Formålet med denne revisjonen er å avstemma desse regelverka betre mot kvarandre.

Når det gjeld transport av hestar spesielt, så er slike transportar alt unnatekne kjøre- og kviletidsreglane i relativt stor grad.

Ikkje-kommersielle hestetransportar med største tillaten masse inntil 7,5 tonn og verksemdar sin transport av eigne hestar innanfor ein radius av 100 km er fritekne for kjøre- og kviletidsreglane. Noreg har med dette nytta seg av det handlingsrommet EU/EØS-regelverket gjev til å gje unntak frå kjøre- og kviletidsreglane for transport av levande hestar.

Lat meg avslutningsvis visa til svar som er daterte 6. mai og 1. juli 2009 frå dåverande samferdselsminister Navarsete. Det er svar som er gjevne på skriftlege spørsmål frå representanten Hoksrud om denne tematikken, og som er meir utdjupande enn dette svaret kan vera, innanfor dei minutta som er til disposisjon.

Bård Hoksrud (FrP) [11:39:51]: Jeg er helt enig med statsråden i at trafiksikkerhet er viktig. Men jeg synes det er et stort paradoks at det kun er de som er profesjonelle, og som transporterer hester fra stallen til travbanen og tilbake igjen, som ikke har unntak fra kjøre- og hviletidsbestemmelsene, mens man altså synes det er greit at så lenge man ikke gjør det profesjonelt, kan man kjøre så mye man hæler fra det ene stedet til det andre uten å måtte ta hensyn til de samme bestemmelsene som de som er profesjonelle. Dette betyr kanskje at man synes det er greit at man tar med seg hester som vennetjeneste, og på den måten ikke får gjort det på en profesjonell og ordentlig måte. Jeg synes det er noe av utfordringen når man har laget et regelverk som gjør at transport av akkurat disse dyrene, som da transporteres av profesjonelle transportører, ikke er unntatt fra kjøre- og hviletidsbestemmelsene.

Hvis man skal slakte et dyr, er man altså unntatt fra kjøre- og hviletidsbestemmelsene. Det betyr, tydeligvis, at den siste reise er viktig, den skal være unntatt fra kjøre- og hviletidsbestemmelsene, men transport av levende dyr som fortsatt skal leve – og forhåpentligvis ha det godt – er ikke unntatt fra kjøre- og hviletidsbestemmelsene.

Statsråd Magnhild Meltveit Kleppa [11:41:06]: Det er rett som representanten Hoksrud seier: Transport av levande dyr – for så vidt òg hestar – frå gard til slakting er regulert av ein annan unntaksheimel i EØS-forordninga. Han gjeld berre slaktedyrt og kan ikkje nyttast for transport av hestar i annan samanheng.

Lat meg tillata meg å seia at eg synest representanten

Hoksrud i alle fall skal vera nøgd med at Samferdselsdepartementet har teke opp denne saka med kommisjonen. Det er ein gjennomgang, og Noreg har utnytta det handlingsrommet som kan liggja for unntak.

Så er det nok slik, til det Hoksrud her viser til, at i tillegg til dyrevelferd og dyretryggleik er det noko som heiter konkurranse, som nok gjer seg meir gjeldande i profesjonell hestesport.

Bård Hoksrud (FrP) [11:42:16]: Jeg er glad for at statsråden har tatt opp problematikken, og at man fortsatt jobber med problematikken. Men jeg hadde håpet at man i dag kunne sagt at dette skal man sørge for å finne en løsning på, for det er litt spesielt at noen få transportører, som faktisk prøver å leve av dette og drive næringsvirksomhet, er de eneste som ikke har unntak, i motsetning til alle andre som bare velger å gjøre dette som vennetjeneste eller hvis man får betalt av andre. Da er det tydeligvis greit. Men man kan altså ikke som profesjonelle få det, fordi man ikke kan ha konsesjon.

Jeg har lyst til å utfordre statsråden allikevel og be om at hun svarer på om hun nok en gang vil se på muligheten til å gjøre endringer, slik at også dyr som fortsatt skal leve, har krav på et like godt og verdig liv som de dyr som man skal kjøre rett til slakteriet, som tydeligvis skal på den siste reisen. Disse dyrene skal fortsatt leve, og de skal fortsatt drive konkurranse. Da bør man også kunne ha god dyrevelferd.

Statsråd Magnhild Meltveit Kleppa [11:43:24]: Lat meg fyrst visa til ein EØS-avtale som etter kvart har vorte rimeleg omfattande, som slår inn på ulike område, og som òg gjer seg gjeldande på dette området i høve til den konkurransen som ein her kan påvisa.

Eg vil i tillegg visa til at det er ein gjennomgang. Det er eit handlingsrom som er utnytta, og det er svart fyllestgjerande på dette spørsmålet så seint som i juli. Når denne gjennomgangen er føreteken i EU, skal eg sjølv sagt vera årvaken når det gjeld på kva måte vi kan følgja opp denne saka. Eg er til kvar tid oppteken av at vi skal ha ryddig regelverk, men vi skal òg ha sunn fornuft der vi kan tøya det lenger enn i dag.

Spørsmål 5

Knut Arild Hareide (KrF) [11:44:38]: Eg har gleda av å stille følgjande spørsmål til samferdselsministeren:

«I Nasjonal transportplan lovet Regjeringa å bruke 3,47 milliardar kr over 10 år til universell utforming av jernbanestasjonar. Vi vet at behovet er stort, og vi har en lang vei å gå før transportsystemet er tilrettelagt for alle. I budsjettet for 2010 settes det kun av 30 mill. kr til dette, mens 347 mill. kr ville vært i tråd med Regjeringens eget løfte.

Hva vil statsråden gjøre for at arbeidet med universelt utformede togstasjoner ikke skal stoppe opp?»

Statsråd Magnhild Meltveit Kleppa [11:45:21]: Eg er sær sars oppteken av at jernbanen skal opplevast som eit

tilgjengeleg, trygt og miljøvennleg transportalternativ til og frå arbeid, skule og fritidsaktivitetar. I Nasjonal transportplan 2010–2019 er det, som representanten Hareide peikar på, sett av 3,47 milliardar kr til investeringar i jernbaneinfrastruktur innanfor programområdet stasjonar og knutepunkt. Programområdet omfattar

«tiltak for å forbedre publikumsrettede fasiliteter på stasjonar og knutepunkt med vekt på sikkerhet, informasjon, universell utforming og tilgjengelighet for alle.»

I tillegg til investeringar under programområdet stasjonar og knutepunkt skal det òg brukast investeringsmiddel til stasjonar som inngår i større infrastrukturprosjekt.

I 2010 foreslår Regjeringa å setja av 278 mill. kr til programområdet stasjonar og knutepunkt, slik det går fram av Samferdselsdepartementet sin budsjettproposisjon for 2010. I denne proposisjonen er det ikkje spesifisert at det skal brukast 30 mill. kr til arbeidet med universell utforming av jernbanestasjonar, slik representanten Hareide legg til grunn i sitt spørsmål. Innanfor ramma av foreslått løyving på programområdet stasjonar og knutepunkt vil Jernbaneverket kunne avgjera kor mykje som kan brukast til universell utforming av stasjonar. Jernbaneverket har dessutan fullmakt til å omdisponera middel innanfor post 30 Investeringar, dersom det skulle vere mogleg å bruka meir middel til universell utforming.

At det føreligg tilgjengelege planar for universell utforming på den enskilde stasjonen, vil vera eit moment som må telja med i spørsmålet om kor mykje som kan brukast på denne typen tiltak i 2010.

Knut Arild Hareide (KrF) [11:47:32]: Eg vil takke for det gode svaret. Eg opplever at statsråden her er tydelig på at dette er eit område som ho ønskjer å prioritere, og eg forstår òg at her er det moglegheit for – som det blir sagt òg i svaret – omprioriteringar, slik at dette temaet blir lyfta opp.

Da har eg lyst til å vise til at det er store ambisjonar på dette området no, og det er veldig viktig at vi får lyfta det opp. Eg har òg lyst til å vise til eit eksempel frå det eg vil kalle nye stasjonar, som Lysaker stasjon. Der ser vi f.eks. at svaksynte har problem på grunn av at kontrastane er for dårlege, og blinde opplever at dei ikkje kan gjere billett-kjøp – ein blir på ein måte avhengig av å få hjelp. Vi har no hatt nokre år da det ikkje har vore satsa sterkt nok på dette. Så eg har lyst til å utfordre statsråden på det ho òg seier i svaret: Vil det da seie at dette området – universell utforming – vil bli lyfta no dei neste åra?

Statsråd Magnhild Meltveit Kleppa [11:48:41]: Eg kan stadfesta på Hareide sitt spørsmål at her er store ambisjonar for dei komande åra, noko òg beløpet – 3,47 milliardar kr dei fyrste ti åra – seier noko om. Slik sett er svaret ja. Eg er òg av den meining at det ikkje alltid skal så mykje til, dersom ein berre er merksam ved planlegging og utforming av ein stasjon. Kontrastfargar og bruk av lys er nettopp eksempel på at det ikkje er dei svære kostnadene, dersom ein er føre var.

Det er òg slik at arbeidet til neste år vil gå sin gang: Det er fleire stasjonar som skal byggjast om, og det skal

gå føre seg forlenging og tilpassing av plattformer og tiltak for betre publikumsinformasjon, som òg vil koma funksjonshemma til gode.

Knut Arild Hareide (KrF) [11:49:50]: Eg vil på ny takke for svaret, som eg opplever er meir offensivt enn det dei siste åra har vist kva me har fått til på dette området. Det eg vil utfordre statsråden på, er: Me veit at me har i dag ein infrastruktur som gjer dette krevjande. Det gjeld ikkje berre Noreg, det gjeld dei fleste land. Men det eg synest er viktig, ikkje minst når me no går inn og tek nye grep, er at universell utforming ligg på ein måte som ein grunnmur for det arbeidet som skjer. Eg synest det er ekstra vondt å sjå at vi framleis lagar nye ting utan at universell utforming er teken inn i arbeidet.

Eg vil òg utfordre statsråden på korleis ho jobbar når det gjeld t.d. kompetanse innanfor dette området, innanfor sin sektor, for det er ikkje alltid vond vilje det står på, men mangel på medvit.

Statsråd Magnhild Meltveit Kleppa [11:50:55]: Lat meg berre aller fyrst seia at i 2010 vil løyvingane m.a. bli brukte til vidareføring av planlegging og til start av ombygging av bl.a. Voss og Holmlia stasjonar. Så er det foreslått ca. 100 mill. kr til forlenging og tilpassing av plattformer og tiltak for betre publikumsinformasjon, noko som i seg sjølv vil fortelja at arbeidet i 2010 langt frå er stoppa opp.

Så vil eg ha ein god – skal vi seia – styrkt dialog med Jernbaneverket, nettopp for å få sett søkjelyset på kor det no har svikta. Det må ikkje stå på kompetanse, særleg sett i lys av at vi har fått eit nytt lovverk frå 1. januar 2009. Vi skal òg setja i verk ny bygningsdel av plan- og bygningsloven i 2010. Det betyr at vi må få plass nødvendig kompetanse.

Spørsmål 6

Trine Skei Grande (V) [11:52:14]: Mitt spørsmål er: «Det har vært mye diskusjon rundt en eventuell nedleggelse av Aker sykehus. En av problemstillingene har vært hvordan Ahus skal greie å ta i mot pasientene fra Groruddalen samtidig som sykehuset allerede før den planlagte overføringen har slitt mye med overfylte avdelinger og korridorpasienter.

Kan statsråden garantere at en eventuell overflytting av pasientene i Groruddalen fra Aker til Ahus er dimensjonert riktig, slik at sykehuset er i stand til å ta imot veksten av pasienter?»

Statsråd Anne-Grete Strøm-Erichsen [11:52:54]: La meg først få understreke at det ikke er vedtatt noen nedleggelse av Aker sykehus.

Det pågår for tiden et større arbeid knyttet til organisering og utvikling av «sykehusområde Oslo». Oslo universitetssykehus har etablert et lokalsykehusprosjekt, som har drøftet dagens og fremtidens behov for lokalsykehus-tjenester i hovedstaden. Prosjektgruppen står samlet bak

en anbefaling om at Oslo universitetssykehus bør samle lokalfunksjonene i et nytt storbysykehus med akuttilbud innen kirurgi, medisin, rusbehandling og psykiatri. Prosjektgruppen har konkludert med at området på Ullevål vurderes som best egnet.

Rapporten med anbefalinger har vært presentert for styret ved Oslo universitetssykehus. Den vil inngå som underlagsdokument i arbeidet med areal- og kapasitetstilpassning ved sykehuset. Saken skal etter planen behandles på styremøtet 17. desember, og er altså fortsatt i prosess.

Helse Sør-Øst RHF vedtok i november 2008 at ansvaret for tjenester til befolkningen i bydel Alna i Oslo og Follo i Akershus skal overføres fra Oslo sykehusområde til Akershus sykehusområde fra 2011. Oslo universitetssykehus og Akershus universitetssykehus HF samarbeider om å finne løsninger som sikrer optimal utnyttelse av ressursene i hovedstadsområdet.

Nye Ahus er ikke ferdig utbygd. Fra 2011 utvides kapasiteten vesentlig når den siste sengefløyen med 112 senger og et nytt pasienthotell med 73 senger er på plass. I planleggingsarbeidet vil det bli vurdert om aktiviteten og sengekapasiteten ved sykehuset skal utvides ytterligere. Dette innebærer en vesentlig økning i somatiske senger ved Ahus før overføringen av opptaksområdet finner sted. Helse Sør-Øst understreker at det også skal gjøres risiko- og sårbarhetsanalyser. Planene vil bli korrigert dersom det viser seg at det kan oppstå kapasitetsutfordringer i forbindelse med overføringen.

Akershus universitetssykehus flyttet som kjent inn i et nytt sykehusanlegg i 2008 med ny digital infrastruktur og nytt medisinsk-teknisk utstyr. I 2009 har sykehuset hatt store utfordringer i forbindelse med flyttingen. Dette har ført til økonomiske utfordringer i 2009. Pasientbehandlingen er ikke utført så effektivt som planlagt, slik at ventelister og liggetidene har økt og i noen grad også antall korridorpasienter. Jeg har forsikret meg om at Helse Sør-Øst følger utviklingen nøye, og det er tatt flere grep for å møte utfordringene.

Regjeringen vil ha en helsetjeneste som ligger i front både medisinsk og teknologisk. Vi er opptatt av at alle skal ha et likeverdig tilbud av helsetjenester uavhengig av diagnose, bosted, personlig økonomi, kjønn, etnisk bakgrunn eller den enkeltes livssituasjon. Ahus er et av våre mest moderne sykehus. Det er ønskelig at så mange pasienter som mulig skal kunne benytte dette tilbudet. Det er en selvfølge at pasientbehandlingen skal være forsvarlig og av god kvalitet.

Det vil ikke være riktig å sammenlikne dagens utfordringer ved sykehuset med de endringene som skal skje først i 2011 etter at sykehuset er bygd ut.

Trine Skei Grande (V) [11:56:30]: Jeg takker for svaret.

Min bekymring handler ikke om byggene på Aker. Venstres nostalgi er ikke knyttet til selve bygningsmassen på Aker. Venstres bekymring er befolkningen i Groruddalen. Den folkekampanjen som har begynt nå, tror jeg først og fremst baserer seg på et engasjement for at man skal være

sikker på at man har et godt helsetilbud, og ikke for selve bygningsmassen på Aker.

Så mitt spørsmål til statsråden blir om Groruddalens befolkning kan være sikker på at de ikke blir overført til et sykehus som ikke er i stand til å motta dem på det tidspunktet, og om statsråden kan forsikre Groruddalens befolkning om at de ikke vil bli overført til et sykehus som ikke er i stand til å ta imot de utfordringene de bringer til torgs.

Statsråd Anne-Grete Strøm-Erichsen [11:57:26]: I dagens opptaksområde for Ahus inngår kommunene på Romerike, 13 kommuner, Rømskog og Enebakk og bydelene Stovner og Grorud i Oslo. De inngår så vidt jeg har forstått, i dagens opptaksområde. De det nå er snakk om å flytte over etter det vedtaket som ble gjort i 2008, er Alna bydel og Follo-kommunene. Men det er helt klart at det ikke vil bli gjort noen overflyttinger før dette sykehuset fungerer slik det skal, og før det er fullt utbygd, og også de tekniske løsningene ved sykehuset fungerer som de skal.

Trine Skei Grande (V) [11:58:15]: Jeg har lyst til å gå litt dypere her. Storbybefolkningen har noen utfordringer som er annerledes enn for andre deler av befolkningen. En av utfordringene er at vi har en mer flerkulturelt sammensatt pasientmasse. Storbyprosjektet orienterte oss om at de jobber med et eget prosjekt for å bygge opp kompetansen på Ahus på det området. Noe annet som er en viktig del av Oslos spesielle utfordringer, handler om rusproblematikk. Rusproblematikken i Oslo er spesiell. Det å forholde seg til rusproblemer som et helseproblem, betyr at du må se hele mennesket. Du må ha helhetlige tilbud. Med all respekt er ikke Ahus' hovedfokus den type problematikk og den type rusproblematikk.

Mitt spørsmål er om statsråden vil forsikre seg om at storbyproblematikken, spesielt ruskompetansen, kommer inn i et slikt nytt Ahus, som skal ha ansvar for en god del av Oslos befolkning?

Statsråd Anne-Grete Strøm-Erichsen [11:59:22]: Som jeg sa, har det i det arbeidet som er gjort frem til nå, vært anbefalt at storbyfunksjonene skulle til Ullevål-området, og at det var den riktige lokaliseringen.

Så ser jeg helt klart veldig godt de store utfordringene som er i Oslo. Det vil også når den samhandlingsreformen som nå ligger til behandling i Stortinget, er ferdig innført, måtte bli tatt opp hvordan oppgavene blir mellom Oslo og spesialisthelsetjenesten. Jeg er helt enig i at de spesielle utfordringene som er knyttet til rus og psykiatri, må ivaretas. Det vil ikke bli gjort noen endringer før disse tingene er skikkelig ivaretatt. Som jeg også sa i innlegget mitt, skal det gjøres mange analyser, også sårbarhetsanalyser, når det gjelder hvordan den fremtidige strukturen skal være.

Spørsmål 7

Henning Skumsvoll (FrP) [12:00:32]: Mitt spørsmål går til olje- og energiministeren:

«Sentrale rød-grønne politikere har uttrykt seg svært kritisk overfor Statoil. Sosialistisk Venstrepartis Inga Marte Thorkildsen uttalte på NRK Dagsnytt 18 at «Statoil driver en massiv lobbykampanje på bakgrunn av svært tvilsomme tall og fakta, for å presse fram oljeboring i noen av våre mest sårbare og verdifulle naturområder (...)». Senterpartiets Liv Signe Navarsete mener Statoil ikke bør mene noe om oljeboring ved Lofoten og Vesterålen.

Reflekterer disse utsagnene Regjeringens politiske linje?»

Statsråd Terje Riis-Johansen [12:01:18]: Det er mitt og hele Regjeringas syn at yttringsfriheten er en av de viktigste verdiene i vårt samfunn. Det er derfor slik at Statoil, som alle andre selskaper, organisasjoner og enkeltpersoner i Norge, er i sin demokratiske rett til å uttale seg om de spørsmål som de sjøl ønsker.

Det følger selvfølgelig av dette at politikere og andre på sin side kan gi uttrykk for synspunkter som ikke er sammenfallende med Statoils, eller kan mene at Statoil vier enkelte spørsmål for stor oppmerksomhet. Det er et kvalitetstegn for et åpent demokratisk samfunn.

Jeg har ved ulike anledninger gitt uttrykk for – også i forbindelse med den konkrete saken som det her henvises til – at det er mitt syn rundt dette.

Henning Skumsvoll (FrP) [12:02:13]: Jeg takker statsråden for svaret og vil stille et tillegsspørsmål:

På grunnlag av representanten Thorkildsens sterke tvil om Statoils tall og fakta når det gjelder oljeforekomstene i Lofoten og Vesterålen, vil jeg spørre statsråden om Regjeringen besitter annen informasjon om størrelsen på olje- og gassforekomstene i disse områdene enn det Statoil i dag besitter.

Statsråd Terje Riis-Johansen [12:02:41]: Jeg sitter ikke med noen fullstendig oversikt over hvilke estimater, tall og data som Statoil sitter med, og kan derfor ikke gi noe svar på i hvilken grad det er ulike opplysninger og ulike fakta som besittes på ulike steder. Det som er situasjonen knyttet til disse områdene for min og Regjeringas del, er at det så langt er begrenset hva slags fullstendig oversikt en har. Vi har nå vært igjennom noen sesonger med seismikkinnsamling, som vil gi et bedre grunnlag for å kunne ha en formening om ressursgrunnlaget i disse områdene.

Henning Skumsvoll (FrP) [12:03:35]: Jeg synes at uttalelser som den representanten Thorkildsen kom med, sår litt tvil om Statoil i det hele tatt. Jeg synes det virker litt uheldig at man får slike utsagn, så mitt spørsmål til statsråden er: Vil statsråden gjøre noe for å sikre at Regjeringens syn på Statoil blir presentert på en mer enhetlig og forutsigbar måte enn ved slike utsagn som spesielt har kommet fra Thorkildsen, og som jeg refererte i mitt første spørsmål?

Statsråd Terje Riis-Johansen [12:04:10]: Nå refererer vel representanten her til et medlem av Stortinget som har uttalt seg. Jeg mener sjøl at jeg i mitt første svar gav

klart uttrykk for hva som er Regjeringas syn rundt dette. Det er et syn som jeg også har uttrykt i det offentlige rom, og et syn som jeg fortsatt kommer til å ha. Regjeringas syn rundt dette spørsmålet mener jeg derfor er klart.

Spørsmål 8

Elisabeth Røbekk Nørve (H) [12:04:54]: Jeg tillater meg å stille følgende spørsmål til olje- og energiministeren:

«Forsyningssituasjonen for elektrisk kraft i Midt-Norge har de siste årene vært anstrengt, noe som bl.a. har ført til at regionen har vært eget prisområde for elektrisk kraft. Rauma Energi har planer for opprustning av Verma kraftverk i Møre og Romsdal som kan øke produksjonen av fornybar energi i regionen. Flytting av inntaket for kraftstasjonen til Storhaugen ville kunne øke årlig kraftproduksjon fra 70 til 150 GWh.

Vil statsråden bidra til at Rauma Energis planer om opprustning av Verma kraftverk kan realiseres?»

Statsråd Terje Riis-Johansen [12:05:39]: Verma kraftverk med reguleringer ligger i Vermedalen i et sidevassdrag til Rauma, som ble vernet av Stortinget i 1993 i Verneplan IV for vassdrag.

Rauma Energi AS søkte i 2006 om konsesjon for nye Verma kraftverk med Storhaugen som nytt inntaksmagasin med flytting av inntaket.

Stortinget la i 1993 rammene for hva som skal tillates av opprusting og utvidelse av eksisterende kraftverk i vernede vassdrag. Stortinget sluttet seg den gang til regjeringas forslag i proposisjonen til Verneplan IV, der det var forutsatt at opprustning og utvidelse ikke skulle være omfattende tiltak. I tillegg til rene opprustninger var det åpnet for begrenset heving av overvann og senking av undervann. NVE kom til at flytting av inntaksdammen ikke lå innenfor denne rammen. NVE avsto av den grunn søknaden etter det omsøkte alternativet.

Etter mitt syn er NVEs avslag i samsvar med Stortingets vedtak, altså knyttet til verneplanarbeidet. Det er således ikke mulig å gi tillatelse til flytting av inntaket til Storhaugen med de vernebestemmelsene som gjelder i dag.

Rauma Energi AS sendte ny konsesjonssøknad i juni 2008. De alternativene som Rauma Energi AS nå har søkt om konsesjon for, er, etter NVEs vurdering, ikke i strid med vernebestemmelsene for vassdraget. Søknaden ligger til behandling i NVE. Hovedalternativet vil gi en årlig produksjonsøkning på 50 GWh. Jeg vil ta standpunkt til den søknaden så snart NVEs innstilling foreligger.

Elisabeth Røbekk Nørve (H) [12:07:28]: Jeg takker for svaret, som dessverre føyer seg inn i rekken av mange tilsvarende – jeg vil si – intetsigende svar fra Regjeringen på spørsmål som gjelder kraftsituasjonen i Midt-Norge.

Rauma Energi, som ønsker å flytte inntaket til Storhaugen og oppgradere anlegget for at det skal kunne gi over en dobling av dagens produksjon av rein energi, hevder at

en flytting i tillegg vil gi en miljømessig gevinst, ved at vannet vil renne fritt i fossen til tider på året da det nå er tørrlagt.

Ser statsråden at en opprustning av Verma kraftverk, og eventuelt andre tilsvarende kraftverk som måtte komme, vil kunne bidra til å øke produksjonen av fornybar energi i regionen, og at det igjen vil bidra til at en kan unngå å ta i bruk de mobile, svært så forurensende gasskraftverkene som i dag er det eneste alternativet i en eventuell krisesituasjon?

Statsråd Terje Riis-Johansen [12:08:22]: Det er åpenbart at ethvert nytt prosjekt i regionen vil bidra til bedre kraftbalanse – det er hevet over enhver tvil. Det er heller ingen diskusjon om at man i Midt-Norge som følge av store kraftkrevende industriprosjekter noe tilbake i tid, har fått en situasjon som vi ikke er komfortable med i 2009.

Nå er det heldigvis slik at linjeforbindelsen til Sverige, Nea-Järpstrømmen, er forbedret. Den er slik sett i bedre stand og har bedre kapasitet enn tidligere. Jeg har også fullt trøkk på prosessen knyttet til Ørskog-Fardal-linjen, som vil bidra på samme måte.

Når representanten brukte begrepet «intetsigende svar» i forbindelse med dette spørsmålet, tillater jeg meg å være noe overrasket over ordbruken. Jeg vil jo mene at Stortinget bør være opptatt av at vedtak fattet i Stortinget, blir fulgt opp. Stortinget har fattet en verneplan. Hvis jeg og Regjeringen skal fatte vedtak av en annen karakter enn dem som ligger der, trengs det et nytt vedtak knyttet til verneplanen i Stortinget.

Elisabeth Røbekk Nørve (H) [12:09:34]: Åndalsnes Avis skrev tirsdag 13. oktober følgende:

«Før valget sa nå innvalgt stortingspolitiker Tove-Lise Torve at Ap i fylket vil arbeide for Vermautbygging etter Storhaugen-alternativet.»

Representantene Svein Gjelseth og Else-May Botten lovet også omgående å ta tak i saken sammen med Senterpartiets Jenny Klinge, som lovet å jobbe inn mot Olje- og energidepartementet og Miljøverndepartementet for å bidra til et felles møte og en felles løsning. Siden har det vært helt stille om saken fra den kanten. En fornying av Verma kraftverk er som sagt miljøvennlig – det gir mer vann i fossen og dobler dagens produksjon av rein energi.

Jeg ønsker å utfordre statsråden nok en gang: Kan og vil statsråden bidra til å innfri de viktige valgkampløftene fra de rød-grønne representantene på Mørebenken, som for øvrig har min fulle støtte når det gjelder de løftene som de har gitt i denne saken?

Statsråd Terje Riis-Johansen [12:10:40]: Jeg er litt overrasket over representantens oppfølgingsspørsmål, som, så vidt jeg kan høre, ikke omtaler grunnlaget for denne saken, altså Stortingets egne vedtak. Jeg hadde forstått det hvis representanten hadde kritisert meg og Regjeringen for å overprøve eller se bort fra vedtak fattet i Stortinget. Det jeg viser til i mitt svar, er at de vurderinger som er gjort rundt dette, er at det vedtaket som etter-

spørres her, vil være i strid med de vedtak som er fattet i Stortinget. Det kan umulig være i Stortingets interesse å ønske at en ser bort fra vedtak som tidligere er gjort i denne salen.

Spørsmål 9

Ivar Kristiansen (H) [12:11:42]: Jeg har følgende spørsmål til olje- og energiministeren:

«Ny strømkabel fra Lofoten og ut til kommunene Værøy og Røst er kostnadsberegnet til 160 mill. kr. Det lokale energiselskapet makter ikke å påta seg oppgaven med å få på plass ny kabel selv om staten lover å stille opp med 33 mill. kr til finansiering av kabel. Mangel på stabil strømleveranse hemmer kraftig utviklingen i de to meget aktive fiskerikommunene.

Hvilke grep kommer statsråden til å foreta seg, slik at ny strømkabel snarlig kan komme på plass?»

Statsråd Terje Riis-Johansen [12:12:24]: Nettselskapene har tilknytningsplikt og ansvar for å sikre tilstrekkelig leveringskvalitet på strøm til kundene i sine områder. NVE regulerer nettselskapene gjennom inntektsrammer siden de er i en monopolsituasjon. Innenfor energilovens rammer er det opp til selskapene å utøve dette ansvaret.

Naturgitte forhold kan gjøre etablering av nye og forsterkning av eksisterende overføringsforbindelser kostbare. Finansiering av nettforsterkninger skjer vanligvis på to måter – enten av nettselskapet gjennom økning av nettleien til alle nettkundene i området eller med anleggsbidrag fra de nettkunder som forårsaker det økte overføringsbehovet. Det kan eventuelt være en kombinasjon av disse finansieringsmåtene.

Jeg vil minne om at det lenge har vært drøftet løsninger mellom Lofotkraft, Nordland fylkeskommune og de aktuelle kommunene for å sikre strømforsyningen til Værøy og Røst. Situasjonen har stått uløst gjennom flere regjeringer, inkludert Bondevik II.

Situasjonen på Værøy og Røst er utfordrende. Det er derfor Regjeringa gikk til det ekstraordinære skrittet å bevilge direkte støtte for å bidra til å realisere en ny sjøkabel. Det er imidlertid Lofotkraft AS som har tilknytningsplikt og ansvar for leveringskvaliteten i området.

Sikker og tilstrekkelig strømforsyning er viktig for næringsutvikling og for å sikre bosetting på disse øyene. Det er Lofotkraft og de lokale kommunene som har kunnskap om situasjonen i området, og som kjenner framtidige behov. Med utgangspunkt i ansvaret som selskapet er tildelt, og sin lokale kunnskap, må Lofotkraft sjøl avgjøre hvordan dette skal løses.

Hvorvidt Lofotkraft må beregne anleggsbidrag for kabelen til Værøy og Røst, avhenger av om det er enkeltkunder som entydig utløser investeringen, og om Lofotkraft bruker anleggsbidrag i sitt område. Bevilgningene fra staten og fylkeskommunen kommer til fratrukk i investeringskostnaden som det kan kreves et forholdsmessig anleggsbidrag for. Lofotkraft må også vurdere om investeringen i stedet kan forsvares dekket gjennom nettarriffen

og ut fra hensynet til forsyningssikkerhet og forbruksutvikling.

Vi har en egen statlig støtteordning for utjevning av nettleie for nettselskapene med høyest kostnader, på til sammen 60 mill. kr. Lofotkraft har relativt lave tariffer i utgangspunktet og har ikke vært støtteberettiget i noen av årene utjevningsordningen har eksistert. Men skulle tariffendringene for Lofotkraft bli svært store, vil utjevningsordningen fange opp dette og bidra til at økningen blir mindre enn den ellers ville ha blitt for kundene i området.

Jeg håper det blir en løsning på situasjonen på Værøy og Røst. Blant annet derfor har jeg tatt grep, som representanten etterspør. Men jeg understreker samtidig at det fra Regjeringens side ikke er aktuelt med ytterligere bevilgninger. Det er nå opp til Lofotkraft å vurdere behovet og hvorvidt den ekstraordinære bevilgningen fra staten i årets budsjett skal benyttes.

Ivar Kristiansen (H) [12:15:33]: Jeg synes dette var et veldig skuffende svar, på den måten at man velger å sammenligne kommuner som Værøy og Røst med hvilke som helst andre kommuner, til tross for at dette er kommuner som er i en helt ekstraordinær situasjon.

Den pelagiske bedriften Lofoten Viking kan kjøre med kanskje 50–60 pst. kapasitet og har store planer for å utvide og ta inn flere titalls nye medarbeidere. Det kan ikke bygges nye hus, folk som eksempelvis har behov for å bygge boliger osv., må stanse dette, fordi det ikke er kapasitet. Så slår man fast at man har gjort det som skal gjøres, og så tar man en innersving ved å skylde på Bondevik II-regjeringen, som så dagens lys for åtte–ni år siden. Jeg ville heller ha sett fremover.

Betyr dette at siste ord fra dagens olje- og energiminister i denne saken er sagt?

Statsråd Terje Riis-Johansen [12:16:40]: For det første er det som representanten Kristiansen her sier, at disse kommunene blir behandlet som en hvilken som helst annen kommune, feil. Det er jo nettopp det de ikke blir. Vi har gått inn med støtte til Træna i en tidligere fase, og vi har lagt på bordet over 30 mill. kr til dette området for å bidra til nettutvikling. Men utgangspunktet er at alle andre kommuner dekker opp dette gjennom de virkemidlene jeg skisserte, altså anleggsbidrag og en eventuell økning av nettarriffen, i tillegg til at staten er inne og regulerer ut de som har høyest nettleie.

Så premissen for spørsmålet, utgangspunktet for det representanten Kristiansen sier, er feil. Vi har ønsket å bidra, vi har lagt penger på bordet – på en måte som ikke er vanlig, på en annen måte enn den forrige regjeringen gjorde – noe som er et ønske om å bidra til utvikling i området, nettopp fordi dette er en spesiell situasjon, nettopp fordi vi ser at det er enkeltbedrifter som er i en krevende situasjon når det gjelder strømleveransen slik den er i dag.

Ivar Kristiansen (H) [12:17:48]: Igjen: Jeg synes statsråden må slutte å snakke om hva den forrige regjering, som gikk av for snart fem år siden, ikke gjorde. Og det er ingen feil i min premiss for spørsmålet.

Når man sammenligner med Træna, vil jeg si at det er prisverdig at man gikk inn og løste Trænas tilsvarende problem. Men der tok man høyde for å ta 60 pst. av kostna- den. I dette tilfellet er man nede på en femtedel. Når situa- sjonen er den at Lofotkraft sier at dette har de ikke mulig- het til, toer statsråden sine hender og sier at det får bli en annen kelner som ivaretar dette bordet. Det synes jeg ikke er en offensiv nok tilnærming til den meget akutte og vans- kelige situasjonen som disse to typiske fiskerikommunene er i.

Derfor må jeg bare spørre på nytt: Er statsråden villig til å se fremover og ta et nytt initiativ – gjerne som følge av at det er behov for et spleiselag – i samarbeid med Nordland fylkeskommune for å løse den akutte situasjonen?

Statsråd Terje Riis-Johansen [12:18:56]: Jeg blir jo noe forundret når representanten Kristiansen her står og gir inntrykk av at det er Høyre-politikk å drive nettutjam- ning – å bruke tilskudd for å drive distriktpolitikk i Norge. Det har aldri vært Høyre-politikk. Det representanten Kris- tiansen her etterspør, er rød-grønn politikk, som han øns- ker mer av. Vi har faktisk på dette området levert på en måte som man ikke har levert før, og som er et bidrag til nettutvikling i disse områdene.

Og som jeg sa i svaret mitt: Det er et bidrag som nå er gitt fra staten, et tilbud til disse kommunene som ikke gis til hvilken som helst kommune – for å bruke represen- tanten Kristiansens sjargong. Slik sett ligger nå saken lok- kalt med hensyn til om en ønsker å benytte seg av disse pengene til å drive nettutvikling i området.

Spørsmål 10

Fra representanten Svein Harberg til forsknings- og høyere utdanningsministeren:

«Regjeringen har i St.meld. nr. 44 for 2008-2009 Ut- dannelsingslinja grundig dokumentert et raskt økende behov for studieplasser ved høyere utdanning. Voksende ung- domskull, økt krav til kompetanse og i tillegg en virkelig- het som oftere gir arbeidsledighet som alternativ til utdan- ning, understreker dette. Statsråden har uttalt at departe- mentet og politisk ledelse er godt forberedt på veksten.

Hvilken overordnet plan har statsråden for å øke antall studieplasser og sikre unge utdanning istedenfor arbeids- ledighet?»

Spørsmål 11

Fra representanten Henning Warloe til forsknings- og høyere utdanningsministeren:

«Det planlegges et nytt bygg for Høgskolen i Bergen på Kronstad til erstatning for de fem ulike stedene Høg- skolen i dag driver virksomhet på. Bygget skal stå ferdig i 2014 og gi plass til 4 400 studenter og 500 ansatte, men allerede i dag har Høgskolen nesten 50 pst. flere ansat- te og studenter enn dette. Samtidig varsler Regjeringen at antall studenter i Norge vil øke sterkt de neste årene.

Har statsråden en plan for hvordan Høgskolen i Ber- gen kan sikres mer plass til flere studenter på Kronstad når det nye bygget står ferdig?»

Presidenten: Disse spørsmålene er utsatt til neste spørretime.

Spørsmål 12

Torgeir Trældal (FrP) [12:20:14]: «Nationen har mandag 9. november 2009 et oppslag på at miljøtrusselen fra økende nitrogen- og fosforutslipp kan minskes kraftig dersom jordbruket i framtida tar i bruk urin fra mennesker som gjødsel. Hver voksen person produserer 400–500 liter urin pr. år. Det er nok gjødsel til å produsere 200 kilo hvete, som igjen gir 350 brød. Thomas Cottis, høgskolelektor ved Høgskolen i Hedmark, uttaler: «Urin fra norske folk er nok til å gjødsle hele det norske kornarealet hvert år.»

Hva mener statsråden om dette forslaget?»

Statsråd Lars Peder Brekk [12:20:58]: Jeg må inn- rømme at jeg de siste dagene har gjort meg noen strøtan- ker om bakgrunnen for dette spørsmålet. Jeg ser av da- gens utgave av Aftenposten at representanten Trældal har utdypet bakgrunnen for sitt spørsmål, og jeg skjønner av avisen at representanten kan føle seg trent til et oppføl- gingsspørsmål om hvorvidt det kan være riktig å bruke midler på forskning på det aktuelle temaet.

Når representanten Trældal også mener det er nødven- dig å få spørsmålet belyst fra Stortingets talerstol, er min første reaksjon på det at dette spørsmålet burde vært rettet til miljøvernministeren.

Det er naturligvis slik at det er spørsmål vedrørende avløpssystemer og infrastruktur og ikke minst kostnader knyttet til det som først og fremst gjør at det aktuelle for- slaget etter all sannsynlighet ville bli helt uforholdsmessig kostbart som et miljøtiltak i stor skala.

Når det gjelder jordbruket, har vi i stor grad den tek- nologien som er nødvendig for å håndtere et helt naturlig avfallsprodukt som urin fra mennesker. Teknologien som brukes til husdyrgjødsel, er helt overførbart, og metodene sørger for at næringsstoffene ikke går tapt og ikke skap- per stor fare for forurensning. Det viktige politiske bud- skapet her er at jordbruket på denne måten i mange til- feller er nøkkelen til et mer bærekraftig samfunn, hvor det meste av næringsstoffer kan resirkuleres. Og repre- sentanten Trældal kan ikke ha skjönt kretsløpet i land- bruket når han mener at avfallsprodukter som steril urin ikke kan brukes som gjødsel for å produsere rene og flotte landbruksvarer.

Dersom representantens eventuelle oppfølgingsspør- mål handler om forskning, er mitt svar at vi har og bør ha akademisk frihet i Norge. Det er også viktig at det er stor takhøyde for at forskere tar opp spørsmål til disku- sjon, selv om noen ideer og forslag som kommer, kan virke mindre realistiske i dag, og ut fra en samlet vurdering. Det er ingen grunn til å skylle ned ideer som i fremtiden kan vise seg å bli strålende løsninger.

Presidenten: Presidenten er glad for at statsråden legger seg på et politisk budskap i sitt svar.

Torgeir Trældal (FrP) [12:23:16]: Grunnen til mitt spørsmål er selvfølgelig politisk anliggende. I samme artikkel står det:

«Cottis mener Miljødepartementet og Landbruksdepartementet i fellesskap bør sette i gang 2–3 fullskala prøveprosjekter for innsamling av humanurin (...)»

for å få dette i gang. Da er mitt spørsmål til ministeren: Vil ministeren støtte bruken av skattebetalerens penger til å sette i gang flere fullskala prøveprosjekter for innsamling av humanurin og bruk av urin som gjødsel?

Statsråd Lars Peder Brekk [12:23:50]: Ifølge de opplysningene som jeg har fått, er den forskningen som er tilknyttet Høgskolen i Hedmark, enkle forsøk gjennomført rundt årtusenskiftet. Den forskningen var finansiert over grunnbevilgningen og var knyttet til Cottis' stilling som høyskolelektor bl.a. i forbindelse med en hovedoppgave. Til slike stillinger er det avsatt forskningsressurser. Cottis anslår omfanget til å være et halvt årsverk. Det har med andre ord ikke vært særlig omfattende. Jeg må understreke at jeg ikke føler behov for å bidra ytterligere til denne type forskning, det får eventuelt andre departementer ta seg av.

Torgeir Trældal (FrP) [12:24:32]: Jeg er litt betrygget over at ministeren ikke har tenkt å bruke penger på dette, men det som har kommet ut av de prosjektene som har pågått, er at de ønsker å få midler til å gjøre dette fullskala. Mitt spørsmål til ministeren blir da: Ministeren er altså enig med meg i at dette er det ikke samfunnsøkonomisk rett å gjøre?

Statsråd Lars Peder Brekk [12:25:00]: Fra Landbruks- og matdepartementet har vi ikke tatt stilling til denne saken, og jeg opplever at Fremskrittspartiet ved representanten Trældal her strør om seg med litt feilaktig negativ inngang til saken. Jeg har lyst til å si at det å «skite i eget reir» er utvilsomt bestandig et problem, men det å «mige i eget bed» kan være en strålende løsning, for å kommentere problemstillingen. De fleste av oss har vel en gammeltante som har tømt potta i tulipanbedet med blomstrende resultater. Utover det har jeg lyst til å si at dette ikke er en problemstilling som vi i Landbruks- og matdepartementet har tatt stilling til, og som vi heller ikke prioriterer.

Spørsmål 13

Torgeir Trældal (FrP) [12:25:51]: «Reguleringslageret er i dag administrert av Nortura.

Vil statsråden sørge for å gjøre reguleringslageret mer tilgjengelig ved å legge det ut på nett – real time – med pris slik at hele norsk kjøttindustri gis en mulighet til å kjøpe det som må være på lager?»

Statsråd Lars Peder Brekk [12:26:11]: I samsvar med vedtakene i jordbruksoppkjørene, og som har vært behandlet av Stortinget, er markedsreguleringsansvaret for kjøtt lagt til Nortura. Det er viktig at markedsreguleringsansvaret er tillagt en stor aktør i førstehåndsomsetningen for kjøtt. Som stor aktør har Nortura evne til å utarbeide prognoser og løpende gi prissignaler til markedet, slik at vi får et nødvendig bidrag med tanke på tilpasning mellom tilførsel og forbruk. Regjeringen har i den nye politiske plattformen lagt til grunn at samvirkets rolle som markedsregulator og avtaker av norske råvarer fra hele landet skal sikres.

Vi vektlegger at markedsreguleringsssystemet skal fungere konkurransenøytralt mellom samvirket og andre markedsaktører. Departementet har derfor fastsatt en forskrift for Omsetningsrådets myndighet vedrørende markedsregulering av jordbruksråvarer, hvor det er fastsatt krav til markedsregulator om mottakplikt, forsyningsplikt og informasjonsplikt, ikke minst. Det er videre viktig at det finnes andre markedsaktører enn samvirket innen omsetning og foredling for å oppnå konkurranse og mulighet for korrektiv på dette leddet i varekjeden.

Markedsregulator er pålagt å gjennomføre sin informasjonsplikt, slik at alle markedsaktører får lik tilgang på informasjon om de aktivitetene markedsregulator gjennomfører i kraft av reguleringsansvaret. Omsetningsrådet har fastsatt nærmere bestemmelser om hvordan dette skal følges opp av markedsregulator.

Når det gjelder priser for varer på reguleringslager, skjer endringer kun på mandager. Når endring skal skje, varsles alle markedsaktører i kjøttbransjen om dette torsdagen før endring gjennomføres. Nortura sender ut informasjon pr. e-post og legger samtidig ut samme informasjon på sine nettsider, som er åpne for alle interesserte. Jeg kan også opplyse om at hver mandag sender Nortura ut e-post om mengde slakt på reguleringslager samt endring i kvantum på reguleringslageret siste uken. Informasjon som går ut pr. e-post, sendes Kjøtt- og fjørfibransjens Landsforbund, som da selvsagt videresender datamaterialet til sine medlemmer.

Omsetningsrådet og Statens landbruksforvaltning som er sekretariat for rådet, har ikke, så langt jeg kjenner til, mottatt signaler som tilsier at det er behov for å endre på disse rutineene som ivaretar både informasjonsplikten og konkurransen i markedet. Når regelverket for informasjon flyt i kjøttsektoren var på høring i bransjen i høst, kom det ikke fram krav om endring av dagens system. På bakgrunn av dette vil jeg konkludere med at informasjonen som gis om pris på råvare på reguleringslager for kjøtt, skulle være tilfredsstillende.

Torgeir Trældal (FrP) [12:29:06]: Ministeren sier at han ikke har fått noen tilbakemeldinger på ønske om endring på rutineene. Med all respekt, da kan han ikke ha lyttet mye til næringen selv – de er ikke på samme bølgelengden. Derfor vil jeg utdype mitt spørsmål med følgende nye spørsmål: I forskriften for markedsregulering for kjøtt og egg blir det påpekt at pris skal være det viktigste virkemiddelet for å regulere balansen i markedet. Kan landbruks-

ministeren utdype hvor aktivt han mener det virkemiddelet bør brukes, f.eks. ved å antydde hvor mange prosent avvik fra målpris som er naturlig før andre regulerings tiltak igangsettes?

Statsråd Lars Peder Brekk [12:29:46]: Jeg har bare lyst til å understreke at i alle de høringsrunder vi har hatt, i all den informasjonsflyt som har vært når det gjelder denne ordningen, har det ikke kommet fram at Omsetningsrådet og Statens landsbruksforvaltning har mottatt signaler om at det er nødvendig å endre på de rutineene. Regelverket for informasjonsflyt i kjøttsektoren har vært på høring i høst, som jeg sa i mitt forrige innlegg. Det kom heller ikke i denne høringen fram krav om endringer av systemet. På denne bakgrunn er det derfor jeg sier at vi ikke opplever at det er noen problemer med bruken av det virkemidlet som heter reguleringslager.

Jeg har lyst til å understreke at dette systemet bidrar til en rasjonell og kostnadseffektiv lagring, og at alt slakt blir omsatt fra reguleringslager. Det har ikke vært uenighet i kjøttbransjen om hvorledes uttaket av slakt fra reguleringslager skal gjennomføres.

Torgeir Trældal (FrP) [12:30:51]: Statsråden sier at det ikke har vært uenighet om det. Jeg har selv besøkt kjøttindustrien. Der er man av en helt annen oppfatning, så statsråden burde kanskje prate med dem om det.

Jeg vil følge opp med et spørsmål, som går rett på det statsråden sier. I sommer ble det innført en ny markedsordning for storfekjøtt, volumbasert, hvor samvirkeorganisasjonen Nortura gis et langt større ansvar for å fastsette den pris som ønskes oppnådd i markedet. I disse dager er reguleringslageret for storfekjøtt nærmest fylt til makstaket på 2 500 tonn, uten at prisene er nedjustert i løpet av høsten. Mener landbruksministeren at dette er en hendig håndtering av reguleringsansvaret? Og mener ministeren at det fungerer slik som han vil?

Statsråd Lars Peder Brekk [12:31:43]: Jeg har lyst til å understreke at jeg er meget fornøyd med at Stortinget har vedtatt en ny markedsordning som Nortura som markedsregulator for tiden forvalter. Det er en ordning som jeg forstod Fremskrittspartiet ikke var enig i, men som resten av Stortinget stort sett hadde stor sans for og sa seg enig i. Det at reguleringslageret nå er stort, har antakelig sammenheng med omsetningssituasjonen i næringen, og det er da opp til markedsregulator å avklare hvorvidt pris i større grad skal brukes som virkemiddel. Det ansvaret har Nortura, og det skal selvsagt ikke statsråden ikke blande seg opp i.

Spørsmål 14

Bente Thorsen (FrP) [12:32:41]: Jeg tillater meg å stille følgende spørsmål til fornyings- og kirkeministerens: «En avtale om skille mellom stat og kirke er inngått. Avtalen innebærer bred enighet om at kirkemedlemmenes

tilhørighet til Den norske kirke skal ivaretas. Det skal legges til rette for at Kirken fortsatt skal ivareta sin tusenårige rolle som folkekirke. Den norske kirke skal ha fast betjening, slik at tjenesten er nærværende i alle lokalsamfunn. Det meldes til stadighet om redusert kirkeaktivitet og søndagsprekener som blir avlyst.

Er statsråden bekvem med utviklingen av Den norske kirke?»

Statsråd Rigmor Aasrud [12:33:27]: Det er et overordnet mål for kirkepolitikken å legge til rette for at Den norske kirke kan videreføres og utvikles som en åpen og inkluderende folkekirke. Dette er ikke bare Regjeringens politikk, men, som representanten Thorsen er inne på, det er et politisk mål som det er bred enighet om i denne sal. Kirkeforliket, som samtlige partier på Stortinget har sluttet seg til, vitner ikke minst om det. Kirken skal fortsatt være landsdekkende og til stede i alle lokalsamfunn. De foreslåtte endringene i statskirkeordningen skal gjennomføres på en måte som imøtekommer behovet for kontinuitet. Kirkemedlemmenes tilhørighet til Den norske kirke skal ivaretas.

I forrige uke var jeg, i likhet med mange av komitémedlemmene, til stede på Kirkemøtet i Tønsberg. Jeg erfarte at Kirken preges av høy aktivitet på svært mange områder. Det er nettopp gjennomført et kirkevalg med historisk høy deltakelse og en kostnadsramme på over 70 mill. kr. Trosopplæringsreformen går snart inn i sitt sjuende år. I statsbudsjettet for 2010 har Regjeringen foreslått å bevilge 170 mill. kr til denne reformen. Det innebærer at godt over halvparten av menighetene i Kirken vil være i gang med å utvikle et utvidet tilbud om trosopplæring for barn og unge mellom 0 og 18 år. Fra kommunene rapporteres det om at innsatsen når det gjelder rehabilitering og vedlikehold av kirkebygg, er mer enn fordoblet i løpet av den siste fireårsperioden. Jeg tror vi trygt kan si at Kirken sjelden har hatt bedre vilkår enn det den har i dag.

Det betyr ikke at det ikke er utfordringer. Jeg antar at representanten Thorsen har fått med seg enkelte presseoppslag fra i høst om redusert prestebemanning i noen bispedømmer, og at det er dette som er bakgrunnen for spørsmålet. Dels går meldingene ut på at det enkelte steder i landet er vanskelig å få nok søkere til prestestillinger, og dels handler det om at noen bispedømmer har vært nødt til å gjennomføre enkelte innstrammings tiltak.

Til det første vil jeg si at jeg er bevisst de utfordringer som Kirken står overfor når det gjelder rekruttering til presteyrket for å fylle stillinger i alle deler av landet. I disse dager fullføres et større forskningsprosjekt som Stiftelsen Kirkeforskning har gjennomført, og som har hatt til hensikt å kartlegge situasjonen og vurdere aktuelle tiltak som kan bedre rekrutteringen til prestetjenesten. Departementet vil nøye vurdere resultatene fra denne undersøkelsen med sikte på hvilke tiltak som kan gjennomføres på kortere og lengre sikt.

I revidert statsbudsjett fikk Regjeringen flertall for økt bevilgning til prestetjenesten med 2 mill. kr – et øremerket tiltak som kan styrke rekrutteringen i særlig vanskelige områder. Som representanten kanskje er kjent med, har vi

akkurat nå lagt fram et tilleggsforslag for 2009, der vi har bevilget 4 mill. kr ekstra for i år.

Bente Thorsen (FrP) [12:36:24]: Jeg er veldig glad for at vi er enige om målet i reformen. Jeg er òg veldig glad for at det foregår kirkelig aktivitet, og jeg er veldig glad for at ministeren oppfatter det som var hovedpoenget med spørsmålet. Det var faktisk det som går på prestedtjenesten, at man vil ha en aktiv, utøvende prestevirksomhet.

Når Fremskrittspartiet går inn for et skille mellom stat og kirke, og at Kirken skal være nærværende i alle lokalsamfunn, mener vi faktisk det.

Fremskrittspartiet tar òg på alvor at vi får tilbakemeldinger om tomme vikarbudsjetter og oppsigelser av prester i Den norske kirke, og det som dette medfører. Da er det ikke bare det at det er for få søkere, men det er òg et økonomisk spørsmål med tanke på at det ikke engang er mulig å sette inn ledige vikarer for å ivareta tjenesten.

Fremskrittspartiet anser presten som en svært viktig del av Kirken, og presten skal være tilgjengelig for folk som av ulike grunner har behov for prestens tjenester. Hvilken rolle mener kirkeministeren at presten skal ha innen folkekirken?

Statsråd Rigmor Aasrud [12:37:38]: La meg først få si at jeg tror ikke det bare dreier seg om budsjett situasjonen når vi skal rekruttere prester til Den norske kirke. Det har vært et stramt arbeidsmarked, og jeg tror også de som er innenfor presteyrket, har vært preget av dette arbeidsmarkedet. Jeg er enig i at prestene har en viktig stilling for at vi skal ha en god folkekirke. Den skal være der – nær folk. Det er Kirkens viktigste tiltak.

Samtidig må det også være slik at Kirken, som alle andre, har et ansvar for å holde de budsjetttrammene som er gitt fra Stortinget. Bevilgningene til presteskaper har økt de siste årene, med den følge at vi har mer enn 100 flere prestestillinger enn det vi hadde for ti år siden. Derfor er bispedømmerådene, sammen med presteskaper, nødt til å foreta en vurdering av hvilke tiltak og hvilke stillinger som trengs i det enkelte bispedømmeråd og i det enkelte prosti.

Bente Thorsen (FrP) [12:38:40]: Jeg takker igjen for svaret, og vil minne statsråden om at selv om vi har fått mer enn 100 nye prestestillinger, har vi også fått en arbeidsreform for prestene som tilsier at de skal ha tilnærmet lik arbeidstid som det vi andre har – la meg for all del ikke glemme å nevne det. Når vi tar hensyn til arbeidstiden, har vi ikke fått noen økning i antallet prestestillinger.

For Fremskrittspartiet er ikke hensikten å opprettholde flest mulig prestestillinger. Det er ikke noe mål i seg selv. Det viktigste er faktisk at presten er der, og er tilgjengelig for mennesker i soknet – at f.eks. gravferd blir utført innen den tidsfristen som lovverket tilsier. Og da er mitt siste spørsmål: Har kirkeministeren et godt svar på hvordan innbyggernes daglige behov for prestens tjenester kan bli løst innenfor dagens bemanning?

Statsråd Rigmor Aasrud [12:39:39]: Som jeg sa i mitt svar, er jeg klar over at de enkelte bispedømmer har en krevende situasjon med å fylle opp ledige stillinger. Kirkens budsjetter har økt. Og det er viktig at de som styrer, sørger for at man fordeler vikarer på en god måte, og sørger for å organisere arbeidet innenfor Kirken slik at f.eks. gravferder kan skje innenfor de tidsrammer som er naturlige.

Men som alle andre deler av det norske samfunn må også Kirken forholde seg til de budsjetttrammer som er gitt. Jeg er glad for at vi har klart å øke bevilgningene, og jeg er glad for at vi gjennom omgrupperingsproposisjonen har klart å få fram ekstrabevilgninger, slik at situasjonen i 2009 kan avbøtes noe. Det betyr at vi slipper å dra med oss et så stort underskudd inn i 2010 som vi ellers ville ha gjort.

Sak nr. 2 [12:40:37]

Referat

- (144) Endringer i folketrygdloven mv. (oppheving av reglene om inntektsprøving for 69-åringer mv.) (Prop. 54 L (2009–2010))
Enst.: Sendes arbeids- og sosialkomiteen.
- (145) Samtykke til å sette i kraft en protokoll undertegnet i Brussel 7. juli 2009 til endring av skatteavtalen mellom Norge og Luxembourg, undertegnet i Oslo 6. mai 1983 (Prop. 55 S (2009–2010))
- (146) Representantforslag fra stortingsrepresentantene Hans Olav Syversen, Geir Jørgen Bekkevold og Kjell Ingolf Ropstad om å styrke etikkarbeidet i Statens pensjonsfond – Utland (Representantforslag 22 S (2009–2010))
Enst.: Nr. 2 og 3 sendes finanskomiteen.
- (147) Representantforslag fra stortingsrepresentantene Per Arne Olsen, Kari Kjønås Kjos og Jon Jæger Gåsvatn om tiltak for å sikre økonomisk styring og kostnadskontroll ved helseforetakene (Representantforslag 23 S (2009–2010))
- (148) Representantforslag fra stortingsrepresentantene Geir Jørgen Bekkevold, Laila Dāvøy og Knut Arild Hareide om humanitære og helserelevante tiltak for papirløse migranter (Representantforslag 24 S (2009–2010))
Enst.: Nr. 4 og 5 sendes helse- og omsorgskomiteen.
- (149) Låneopptak for Oslopakke 3 i 2010 (Prop. 53 S (2009–2010))
Enst.: Sendes transport- og kommunikasjonskomiteen.

Presidenten: Dermed er dagens kart ferdigbehandlet. Forlanger noen ordet før møtet heves? – Møtet er hevet.